

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægt & Data

Medlemsblad for DIS-Danmark

årgang 22 nr. 3 - 2008

Internet Hjørnet

Slægtsforskning i USA

Den danske udvandring til USA foregik hovedsagelig i 1800-tallets sidste halvdel samt i begyndelsen af 1900-tallet. For perioden 1820-1931 drejede det sig om ca. 330.000 udvandrede danskere.

Herdan kan vi bruge Internettet til at lede efter disse og deres efterkommere. Når vi lægger vægt på de gamle og nye muligheder?

Brug det digitale kamera og spar tid

I efteråret 2002 skulle jeg afskrive godt 70 sider af en multiprotokol fra 1854. Jeg var klar over, at jeg skulle bruge meget tid til denne opgave.

Mit edb arvegods

af Georg V. Jensen

Brothers Keeper 6.2

Udgives af DIS-Danmark

Databehandling i Slægtsforskning
www.dis-danmark.dk
admin@dis-danmark.dk

Adresseændringer meddeles til:

Kasserer Werner Wittekind
Rudersdalsvej 114, 2.tv.
2840 Holte
Tlf. 45 41 43 15
kasserer@dis-danmark.dk

Redaktionen:

Erik Kann, ansvarshavende redaktør
Johan Jepsens Vej 1, 2830 Virum
Tlf: 45 85 18 02 (efter kl. 18)
redaktion@dis-danmark.dk

Kathrine Tobiasen, best.mdl.

Layout, sats og tryk:

Grafisk Data Center A/S, tlf. 66 12 10 30
Trykplag: 5.700 eksemplarer

Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning. Artikler uden forfatterangivelse kan betragtes som foreningsstof. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt materiale og forbeholder sig ret til at redigere i tilsendte artikler. Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktionen. Det skal forsynes med tydelig kildeangivelse og med tilsendelse af det aftrykte.

Bladet udkommer 4 gange årligt.

Næste deadline:

1. november 2008	December 2008
1. februar 2009	Marts 2009
1. maj 2009	Juni 2009
1. august 2009	September 2009

Udkommer:

Bladet sendes gratis til medlemmer af DIS-Danmark.

Medlemskontingent 2008: 200 kr.
Girokonto: 501-2058

ISSN 0903-6172

Indhold nr. 3 - september 2008

- 3 Lynhurtig søgning i folketællings-CD'erne med fritekstsøgeprogrammet DTSearch
- 5 Hold dig opdateret - tilmeld dig DIS-Nyt
- 6 Guldgraveren fra Bogø
- 9 Kommende møder i bestyrelsen
- 10 Om at skanne mikrofilm
- 12 Om at genfinde sin familie
- 13 Søg også i lokalbibliotekernes databaser
- 14 Genetik - DNA - Genealogi
- 17 DIS-træf fordeling sensommeren 2008
- 18 Oluf Peder Olsens arkiv i Lokalhistorisk Arkiv i Sorø
- 21 "Oppe i gardinerne sidder"
- 23 Kæmpe landvinding!!
- 24 Til alle medlemmer af DIS-Danmark
- 25 I anledning af en forside
- 26 Det bødes der for i mange år
- 30 Kalender
- 31 Særtilbud

Links i artiklerne

De links, der står i artiklerne i dette nummer, er også lagt på www.dis-danmark.dk - find dem under menupunktet „Links“.

Forsidefoto:

Billeder fra fodturen i Odense i forbindelse med generalforsamlingen.
Fotograf: Kathrine Tobiasen

Lynhurtig søgning i folketællings-CD'erne med fritekstsøgeprogrammet DTSearch

Hans Arup
Rudemarken 34
2840 Holte
62 61 97 47
hans@arup.dk

Det er en gave til os slægtsforskere, at flere landsdækkende folketællinger og dertil mange 'løse' nu er udkommet på CD, men det kan være en laangsom proces, hvis man skal søge i flere sogne for ikke at tale om et eller flere amter.

Hurtig søgning i Google

Nu ved vi jo alle sammen, hvor hurtig en søgning er på Google. Det skyldes primært, at Google i forvejen har lavet et index over alle de ord, der findes i databasen.

DTSearch

DTSearch er et sådant indexbaseret søgeprogram. Det fås til en pris af 200 USD, hvilket er lidt mere end et office-program, og bestemt af interesse for en lokalforening med eget lokale og PC'er.

Arbejde i Horne Lands Folkemindesamling

Det var min søn, der for ca. 6 år siden gjorde mig opmærksom på programmet. Vi boede dengang på Sydfyn, hvor jeg deltog i arbejdet i Horne Lands Folkemindesamling og arkiv. Her havde en lokal ildsjæl lavet en 600 sider lang maskinskrevet udskrift af Horne Sogns kirkebog 1649-1814. Den hjalp jeg med at skanne og OCR-læse. Nærmest for sjov satte jeg DTSearch (DTS) til at indexere den. Det tog blot 6 sekunder !

Folketællingen 1801

Da den første FT-CD (1801) udkom i

2001, satte vi også DTS til at søge i den, og det gik også fint. Ganske vist ville DTS ikke genkende feltnavnene, hvad den skulle kunne, hvis der havde været tale om Excel eller Access-filer, men da bladningen gennem de fundne 'hits' går så lynhurtigt (herom senere), spiller det ikke den store rolle, at et givet personnavn også findes som stednavn eller dukker op i et kommentarfelt.

Nyt problem

Med de næste CD'er fik vi til gengæld et nyt problem. Her måtte oplysning om amt, herred og sogn (AHS) søges i en separat kip-fil, og det kunne DTS ikke administrere. Min søn løste problemet med en DOS-kommando, der satte AHS-oplysninger ind i den enkelte folketællings filnavn samtidigt med, at filerne blev overført fra CD'en til computeren. Til denne proces vil de fleste nok have brug for hjælp fra en person med kendskab til DOS-kommandoer. Men når først det er overstået, er DTSearch meget let at bruge.

Index for hver folketællingsårgang

Der skal oprettes et index for hver af de databaser, fx en folketællingsårgang, man ønsker at søge i, og her skal man blot fortælle DTSearch, i hvilket bibliotek den pågældende fil ligger. Så kan man lade DTSearch lave et index for hver FT-CD. Det kan tage fra 5 min til ½ time, alt efter datamængden på den enkelte CD (og den benyttede PC's datakraft).

Søgevindue

Herefter kan man åbne søgevinduet, vælge en eller flere FT-årgange og indtaste det eller de navne, man vil søge på. Under indtastningen ser man straks, hvor mange forekomster, der er af det pågældende ord eller del af et ord, og man får således også et indblik i de mange stave-, læse- eller tastefejl, der kan forekomme. Det er muligt at lave "fuzzy"-søgning, så man kan fange ord, hvor 1 eller 2-3 bogstaver er "forkerte". Andre søgeformer kan også bringes i anvendelse. Programets engelsksprogede manual giver en fortrinlig oversigt over mulighederne.

Arbejdet med søgeresultatet

Når man så trykker på SEARCH, springer man straks til den første forekomst af søgeordet, markeret med en blå farve i et udsnit af teksten på 10-15 linjer af folketællingen. Er der flere

Søgefeltet

Name	Hits	Location
1850-Svendborg-Sallinge-Falsborg Kirkested tit	3	C:\Documents and Settings\hans\My Documents\DTSDat
1821-Nedersle-Nedersle-Nedersle Kirkested tit	3	C:\Documents and Settings\hans\My Documents\DTSDat
1845-København-København (Staden)-Købmager Kirke tit	3	C:\Documents and Settings\hans\My Documents\DTSDat
1850-København-København (Staden)-Rosenborg Kirke tit	3	C:\Documents and Settings\hans\My Documents\DTSDat
1850-København-København (Staden)-Sankt Anna Sankt Kirke tit	3	C:\Documents and Settings\hans\My Documents\DTSDat
1850-København-København (Staden)-Sankt Nikolaj Kirke tit	3	C:\Documents and Settings\hans\My Documents\DTSDat
1850-Svendborg-Gudme-Gudme tit	3	C:\Documents and Settings\hans\My Documents\DTSDat
1845-København-København (Staden)-Rosenborg Kirke tit	4	C:\Documents and Settings\hans\My Documents\DTSDat
1845-Randers-Djurs-Næs-Drenas Kirkested tit	5	C:\Documents and Settings\hans\My Documents\DTSDat
1845-København-København (Staden)-Sankt Anna Vestre Kirke tit	5	C:\Documents and Settings\hans\My Documents\DTSDat
1850-København-København (Staden)-Sankt Nikolaj Kirke tit	8	C:\Documents and Settings\hans\My Documents\DTSDat

Søgeresultatet

hits i det pågældende udsnit, vises de med gul farve samtidigt, i den øverste del af vinduet, vises en liste over alle de sogne, hvor ordet forekommer, igen med antallet af 'hits'. Man kan så enten vælge at se de næste hits ved at trykke gentagne gange på [mellemrum] eller gå baglæns med [backspace], eller man kan vælge at gå direkte til et andet sogn på listen, hvor man formoder, at der kan være gevinst. Bemærk, at År, Amt, Herred og Sogn nu vises som den første del af filnavnet. Det hele foregår så hurtigt, som øjne og fingre kan følge med til, så det er ikke noget problem at blade igennem 100 eller endnu flere hits.

Overblik over familieforhold

Det er også en hjælp, at man straks får et overblik over familieforhold, nabo-skaber, erhverv og eventuelle noter, hvor jeg ofte har fundet værdifulde oplysninger.

Mulighed for at gemme

Når man så har fundet et hit, der er værd at gemme, kan man markere fx de linjer, husstanden eller matriklen omfatter og printe ud med [Ctrl]+[P]. Filens navn og dermed AHS (og året for folketællingen) kommer automatisk med på udskriften.

Eksempler

I mit eget arbejde har jeg med hjælp af

DTSearch fundet mange oplysninger frem, som jeg næppe havde fundet uden dette hjælpemiddel. Her nogle eksempler.

Oldefar fra Arup

Min oldefar på fædrene side hed Niels Chr. Jensen og voksede op i landsbyen Arup i Thisted amt, hvor familien havde boet i to generationer. Allerede i 1803 var hans farbror Johannes (iflg. Lægdsrullen) taget til København og etableret sig som høker under navnet Arup. Niels Chr. fulgte så efter i 1826, 16 år gl. Han blev bogtrykker, sikkert inspireret af en lidt ældre typograf, der ligesom han selv boede i en ejendom, som hans farbror ejede (FT 1834). Han blev i 1843 gift med en Marie Kirstine Reuter, om hvem jeg kun vidste, at hun var datter af en brændevinsbrænder Simon Lorentzen Reuter og en "enkefru Herrestrup". Gennem kopulationsprotokollen på Stadsarkivet fandt jeg forældrenes bryllup i 1814 i Trinitatis K. og fik også set, at en yngre bror Lorentz Reuter 3 dage tidligere blev gift med en Karen Rasmusdatter. Ingen oplysninger om brødrenes fødested, men om Simons brud fandt jeg, ved at sammenholde begge kirkebøgerne, at hun var født Sine Caspersen el. Andersen og kom fra Holbæk. Gennem DTS fandt jeg, at hendes far kunne være Gaardmand og smed Anders Caspersen i Tveje

Merløse. Hun var i 1813 var blevet gift med en Søren Jensen Herrestrup, men blev enke mindre end et år efter. Reuter-familien var lidt vanskeligere, og jeg måtte udnytte mulighederne for "fuzzy"-søgning, inden jeg i FT1801 fandt en gårdmand og kroholder Laust Røyter, g. med Christina Simonsdatter boende i Tislet S, Haderslev A! Lorentz boede endnu hjemme.

Det havde i øvrigt undret mig, at oldefars farbror Johannes var forlovet ved begge brødres bryllupper. Det viste sig senere, at han var gift med en søster til Simons brud Sine, og at Lorentz's brud var datter af en tredje søster.

Lorentz's efterkommere

Mit andet eksempel omhandler netop broderen Lorentz's efterkommere. I ægteskabet var der mange børn, men Lorentz døde i 1842, og i FT1845 finder vi enken i Borgergade, hvor også Johannes nu bor som enkemand (og husejer?). På kvisten bor en karetmager Ferdinand Meyer, som kort tid efter må være blevet gift med den næstældste datter Sine Mathilde, som jeg mærkeligt nok ikke kan finde i FT1845. (Tilsyneladende er hendes navn her fejllæst som "Frue Reuter"!). Andre af pigerne er ude at tjene eller bor alene. Det unge par får en dreng og en pige som tvillinger i 1847, men da de i 1849 får endnu en datter, dør moderen i barselseng. I FT1850 finder vi i Lyngby den moderløse familie, hvor den yngre søster Trine, der nu også selv er blevet forældreløs, holder hus for svogeren og har taget sine yngste brødre med. Det må have været en svær tid. I FT1855 bor Ferdinand Meyer stadig i Lyngby med en ny kone, og kun den ældste af Trines små brødre er blevet boende, nu som lærling. I DDD7 har jeg i forskellige folketællinger i mange af de følgende år fundet medlemmer af den splittede søskendeflok rundt om i landet, fx finder vi i 1880 i Gudme S, Svendborg A den bror, der nu er blevet hjulmager med kone og to børn. Det er svært at forestille sig, hvordan man uden hjæl-

pen fra DTS kan finde, hvordan det er gået en sådan børneflokk, der efter forældrenes død spredes for alle vinde.

Til slut skal jeg tilføje, at det er muligt at søge nærmere oplysninger om DTSearch på www.dtsearch.com, hvor det også er muligt at hjemtage en kopi af programmet med 30 dages gyldighed for nærmere evaluering. Der kommer jævnligt nye versioner, der altid har været gratis for registrerede brugere, ligesom der er et brugerforum for ekspertbrugere, der typisk får hurtigt og venligt svar fra DTS.

Mange vil jo nok finde, at 199 USD er mere end de vil ofre, når der er andre gratis søgemuligheder. Men jeg tror alligevel, at programmet kunne have interesse for de ikke få lokale slægtsforskerforeninger eller arkiver, der har adgang til eget lokale med PC. Programmet fås også til en Web-udgave til brug på en hjemmeside, fx www.dis-danmark.dk (?), men så er prisen også 5-10 gange højere.

Redaktionel efterskrift

Jeg har haft lejlighed til at se programmet i funktion, og jeg må indrømme, at jeg blev meget imponeret over hastigheden. Jeg forsøgte mig med ordet "blind" og fik derved et søgeresultat, der var så overskueligt, at jeg vil kunne bruge det i forbindelse med mit arbejde på Kennedy Centret (tidligere Statens Øjenklinik).

Min begejstring for programmet skyldes ikke alene søgehastigheden, men så sandelig også de såkaldte avancerede søgemuligheder. Mange eksempler kunne nævnes, men jeg vil nøjes med et enkelt. Programmet tillader således at anvende den såkaldte nærhedssøgning, hvilket f.eks. søgemaskinen Google ikke længere gør. At lave en nærhedssøgning vil sige, at man stiller som krav til søgningen, at søgetermerne skal findes "i nærheden af hinanden". Oplagt mulighed når man søger efter ægtepar på Internettet. Eksemplet kunne være en søgning efter Hans Rasmussen og Maren Jens-

datter. En søgning i Google kunne se sådan ud: "Hans Rasmussen" "Marens Jensdatter". Google vil tolke dette således, at den bliver bedt om at finde svar, hvori *både mandnavnet og kvindenavnet forekommer*. Principielt er der intet krav om, at de to navne skal forekomme i svaret *i nærheden af hinanden*, hvilket nok ville være at forvente, hvis de to var gift med hinanden. Jeg er udmærket klar over, at Google rent faktisk sorterer svarene efter en vis nærhedsberegning. Men man kan ikke være sikker. Det kan man derimod med DTSearch, der ganske enkelt kan indstilles til at søge efter forekomst inden for et bestemt antal ords afstand. Var tanken "gift med", ville indstilling i DTSearch skulle være to ords adskillelse. Intet mindre end genialt!!!!

Yderligere hjælp

Forfatteren har tilbudt at besvare eventuelle spørgsmål. Kontaktoplysninger ved denne artikel.

Hold dig opdateret - tilmeld dig DIS-Nyt

Rigsarkivet har gennem de sidste år lagt fine historiske kort over danske købstæder ud på nettet. I overmåde fin opløsning og fra perioden 1780-1850. En fryd for enhver slægtshistoriker, der jagter aner i byerne.

Lokalhistoriske årbøger rummer et væld af gode artikler, der vil være guf for anejægere med interesse i det givne område. Problemet er jo bare at de er bragt temmelig hulter-til-bulter, så man må på biblioteket og støve et registerbind igennem for at finde frem til godbidderne. Hvis man da ikke er klar over, at der findes et register på nettet.

Aner i Himmerland? Så kan arbejdes lettes meget ved at kigge i de registre til protokoller, som Slægtshistorisk Forening for Aalborgegnen har lagt ud – også på nettet. Der er tale om både tingbøger, matrikler, rets-, skifte- og fæsteprotokoller.

Følg med i nyhedsstrømmen

Ovennævnte er tre vilkårligt valgte eksempler på, hvad der dukker op på det store Internet.

Antallet af gode og nyttige sider med bud til slægtsforskere vokser hastigt, og man skal have antennerne godt ude for at følge bare nogenlunde med i nyhedsstrømmen.

Heldigvis er der hjælp at hente. Som medlem af DIS-Danmark får du, ved at tilmelde dig foreningens e-mail-liste, med jævne mellemrum nyhedsbrevet DIS-Nyt tilsendt.

Her kan du finde oplysninger om nye spændende hjemmesider – eller ændringer af allerede kendte sider. Nye tiltag på arkiverne vil ligeledes være medtaget – om det så er nedskæring af åbningstiden eller glædeligt nyt fra AO.

Naturligvis vil man også kunne

læse nyheder fra foreningen. Hjemmesiden er efterhånden stor, og alt ligger ikke fremme på forsiden. Via DIS-Nyt bliver det lettere at holde sig ajour med, hvad der sker her. Medlemsundersøgelser og betyrelsesblog annonceres, og man kan holde sig orienteret om, hvad der sker på det fællesnordiske felt.

Nem tilmelding

Alt sammen serveret nemt og bekvemt i mailboksen 5-6 gange årligt. Tilmelding sker på adressen: www.dis-danmark.dk/dis-nyt/ Her kan ældre udgaver af DIS-Nyt i øvrigt også ses.

Sidste nyhedsbrev blev udsendt til 3425 medlemmer, og vi er godt 5.000 i foreningen. Der er stadig en del, der har denne fine gratis service til gode. Og den er kun et museklik fra dig!

Guldgraveren fra Bogø

Leif Cyrill Olsen

Furesøvej 123b

2830 Virum

Tlf. 45 85 08 43

E-mail: cyrill@webspeed.dk

For 100 år siden, den 7. august 1907, kunne man i guldgraverbyen Nome, avis i Alaska, "The Nome Gold-digger", læse, at den velkendte guldgraver Niels Martinus Hansen var blevet dræbt i en båd ud for Fort Davis lidt uden for Nome.

Niels ejede et stykke jord ved Derby Creek ca. 14 km. øst for Nome, hvor han sammen med en anden dansker, Martin Petersen, og en hollænder gravede efter guld.

Den 7. august var Niels sammen med Martin i en båd på vej ind til Nome for at hente forsyninger, da de overså, at soldater fra fortet var i færd med at prøveskyde nogle nye rifler ud over vandet.

Niels blev ramt i hovedet og døde kort efter at være blevet sejlet ind til fortet. Men hvem var denne Niels Martinus Hansen?

Barndom på Bogø

Niels blev født på Bogø i 1868 som næst yngste søn af bådsmænd Jens Christian Hansen og Ane Nielsdatter, Bogø Hovedgade 89, over for Bogø Hattedam. Slægten havde i generationer kombineret en tilværelse som søfarende for Den Kongelige Grønlandske handel (KGH) i sommerhalvåret med ikke helt små husmandsbrug, hvor specielt konerne var den bærende kraft. Konerne var ofte døtre af gårdmænd.

Etableringen af søfartsskolen på Bogø gav sømændene bedre mulighed for at avancere udover bådsmændsstatus, og en storebror til Niels, Julius Hansen, blev eksempelvis en af KGH's mest anerkendte kaptajner, der blev sendt op til Grønland for at lede efter det forsvundne skib Teddy i 1924.

Niels startede som kahytsdreng på KGH's barkskib Nordlyset i 1883. På nedenstående mandskabsliste får kahytsdrengen Niels en forskudshyre på 40 kr. for 2 måneders sejlads.

Note

... ..

1. Sjævel	J. H. Petersen	300
2. Sjævel	H. H. Petersen	275
3. Sjævel	H. H. Petersen	250
4. Sjævel	H. H. Petersen	225
5. Sjævel	H. H. Petersen	200
6. Sjævel	H. H. Petersen	175
7. Sjævel	H. H. Petersen	150
8. Sjævel	H. H. Petersen	125
9. Sjævel	H. H. Petersen	100
10. Sjævel	H. H. Petersen	75
11. Sjævel	H. H. Petersen	50
12. Sjævel	H. H. Petersen	25
13. Sjævel	H. H. Petersen	0
14. Sjævel	H. H. Petersen	0
15. Sjævel	H. H. Petersen	0
16. Sjævel	H. H. Petersen	0
17. Sjævel	H. H. Petersen	0
18. Sjævel	H. H. Petersen	0
19. Sjævel	H. H. Petersen	0
20. Sjævel	H. H. Petersen	0

... ..

... ..

Ishavssejlad

Det er bemærkelsesværdigt, at bådsmændene på sejladsen er Niels' far Jens Christian. KGH var næsten som et familieforetagende for visse Bogø-familier, og det har utvivlsomt medvirket til at akkumulere viden om ishavssejlad. Der var stort set ingen forlis blandt KGH's barkskibe.

Nordlyset i ismasserne

Efter færdiggørelse af uddannelsen som sømand hos KGH havde Niels ikke lyst til at gå i sine brødres spor og læse til navigatør. Som man kan ane på fotografiet af ham fra New York, var han nok noget af en eventyrer, og han besluttede at emigrere til USA og prøve lykken.

Der havde de sidste 40-50 år været en betydelig emigration af skandinaver til Minnesota i USA, og det var på den tid almindeligt kendt, at der var

meget fine jobmuligheder i staten, bl.a. i skovbrug, minedrift og i en voksende industri.

I 1887 var der startet et nyt rederi, Thingvalla, specielt for skandinaviske emigranter til USA med 4 veludrustede dampskibe: Hekla, Geiser, Island og Thingvalla. Skibene var bl.a. indrettet med hospital, og selv på 4. klasse var der servering af mad 4 gange om dagen. Rederiet fungerede også som et slags rejseselskab, hvor man kunne købe togtrejsen til den endelige destination med hjælp undervejs.

På nedenstående billede ses for- og bagside af den bog på mere end 30 sider, som Thingvallarederiet uddelte til emigrantkunder. Bogen indeholdt detaljerede anvisninger på alle forhold vedrørende emigration til USA.

Til USA

Den 18. marts gik Niels i København ombord i Thingvallarederiets dampskib Hekla med billet til St. Paul i Minnesota i USA. Skibet ankom til New York den 6. april, efter at have taget passagerer ombord i Christiania og Christianssand, og efter registrering i Castle Garden, datidens Ellis Island, gik turen videre med tog ind i

landet. I følge udvandrerdata-basen i Aalborg rejste Niels sammen med den 14-årige Victor Hansen fra Bogø, ligeledes med destinationen St. Paul i Minnesota. I følge kirkebogen konfirmeredes Victor lige inden afrejsen og fik ret til at bruge slægtsnavnet Kaj. Vi ved ikke, hvad Niels arbejdede med de næste 4-5 år, men der er ikke tvivl om, at meddelelser om guldfund i Alaska relativt hurtigt når over til de mange skandinaver i Minnesota.

Portræt af Niels Martinus Hansen

Guldfeber

I 1896 finder man guld i Bonanza Creek i canadisk Alaska, hvilket igangsætter den store "Klondike Gold Rush", og i 1898 finder 3 skandinaver guld i Anvil Creek 6 km nord for det senere Nome på Sewardhalvøen i det amerikanske Alaska. Nyheden når hurtigt ud, og i 1899 er der nær ved 10.000 guldsøgere i området, hvoraf mange er folk, som har opgivet at grave guld i områderne ved Klondike.

I 1899 fandt man guld i strandsandet på kysten, og da også den nyhed nåede ud, startede den helt store tilstrømning. Tusinder kom med skibe fra Seattle og San Francisco og slog sig ned på stranden. En af guldfra-berne var Niels.

Da guld er meget tungt, havde det også lejret sig i bunden af de mange eksisterende eller tidligere vandløb.

Guldgraverne gravede sig frem til jord og sand, som forventedes at indeholde guld, som så blev udsat for en eller anden vaskeproces. Den mest enkle proces var "panding", som kunne udføres af en enkelt person med et slags fad. En anden udbredt proces var anvendelsen af en såkaldt "rock'er", hvor det guldholdige sand/jord blev skovlet op på en øvre rist, som så med et håndtag blev rokket frem og tilbage med rigelig tilsætning af vand.

Barske levevilkår

Levevilkårene i Nome var barske, gennemsnitstemperaturen i januar måned var -16 grader celsius og +10.5

Der rejstes hurtigt en hel by i Nome, tæt på kysten, og i 1900 var Nome den største by i Alaska med et registreret folketal på 12.488, men uofficielt snarere 20.000.

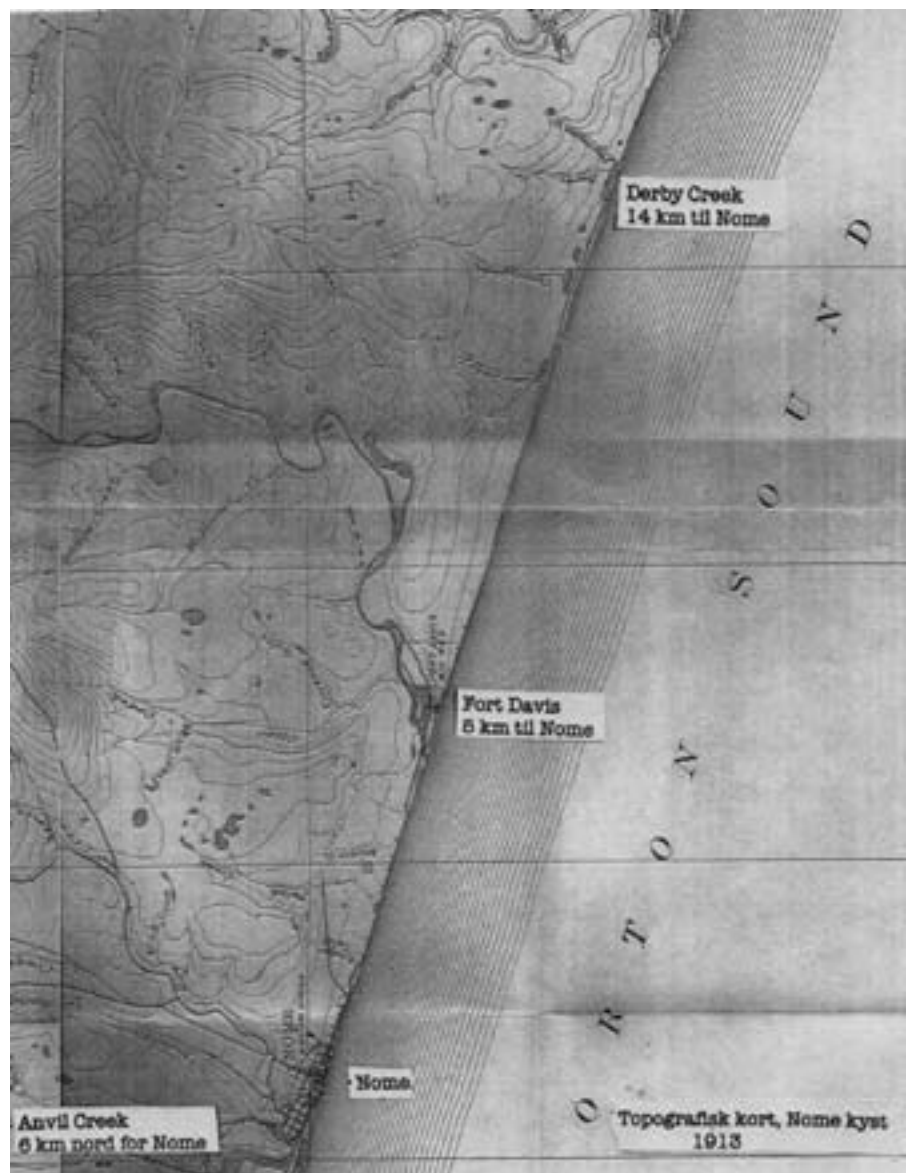
Den enorme tilstrømning af folk skabte kaos og lovløshed, bander hærgede, og saloons og barer hjalp guldgraverne af med deres værdier. Selv Wyatt Earp, kendt fra den berømte skudduel i Tombstone i USA, etablerede sig i Nome i 1899 med "Dexter Saloon".

Lovløsheden blev søgt imødegået af udstationerede soldater, men for at beskytte guldgraverne så man sig i 1900 nødsaget til at oprette Fort Davis ved Nome med en større garnison af soldater.

Guld på stranden

Der gjaldt den regel for guldgraverne, at der ikke kunne fremsættes krav på land, de såkaldte claims, for den del af stranden, som lå op til 60 fod fra vandkanten. I løbet af sommeren 1899 fandtes der guld for 2 millioner dollars alene på stranden. Det guld, man fandt på stranden, var guld i ren tilstand i alle mulige størrelser, hvoraf det meste var små stykker.

Guldet var formentlig blevet frigjort ved nedbrydning af klippe og var med vandløbene, creeks, blevet ført med ud til stranden.

grader i juni. Den korteste dag var på 4 timer og den længste på 22 timer, og der blæste en kraftig vind hen over det træløse landskab.

Den 12. september 1900 blev byen hjemløst af en voldsom storm, der totalt raserede strandområdet. Telte, huse og dele af vinterforsyningen blev skyllet i havet, og mange guldgravere ramtes hårdt og måtte rejse hjem.

Niels havde ressourcer til at fortsætte i Nome og erhvervede et stykke land ved Derby Creek, 14 km øst for byen. På nedenstående topografiske kort fra 1913 af Nomes kyst er angivet Derby Creek, Fort Davis, Nome by samt Anvil Creek, hvor det hele begyndte i 1898.

Niels var en velanskreven guldgraver i Nome, og han har haft et godt forhold til myndighederne, banken og de øvrige næringsdrivende. At udnytte mulighederne i Derby Creek effektivt har krævet samarbejde med andre, og Niels gik derfor i kompagniskab med en anden dansker, Martin Pedersen (død af hjertesvigt i 1914), samt en hollænder. I et brev hjem til familien i 1901 sendte han eksempler på guld-fund og skriver bl.a.: ”Jeg sender en lille klump guld, så I kan se, hvordan det ser ud i sin naturlige tilstand. Den er ej stor, men den er større end det meste som forefindes. Der er også nogle fine stykker fra Martin, fundet på strandbredden”.

Her ses brevet fra Niels og de små guldstykker, han sendte hjem

Besøg i Danmark

Da der ikke fandtes veje ind til Nome, og da transport over land var yderst vanskeligt, foregik transport af udstyr og forsyninger med båd.

Niels rejste hjem til Bogø i efteråret 1904 for at se til familien og sin mor, som var syg. Under opholdet var han bl.a. fadder til sin niece, men han rejste hjem til Nome i marts. Niels døde ugift i 1907, og Martin var eksekutor for boet, som ud over personlige ting og jordstykket ved Derby bestod af ca. 1000 dollars. Han blev begravet i San Fransisco.

Gravstenen over Niels' forældre, Jens Christian Hansen og Ane Nielsdatter, kan stadig ses uden for Bogø kirkes kor.

Kilder:

- Fotos og oplysninger fra familie.
- Rigsarkivet (Behandlingen af dødsfaldet ved Stubbekøbing Herredsret).
- Rigsarkivet (KGH dokumenter).
- Udvandrerdata-basen i Aalborg.
- Fru Cussy Kauer i Nome (Registrering af grave for guldgravere).
- Oplysninger vedr. Nome på Internettet.

Kommende møder i bestyrelsen

Bestyrelsen holdt møde den 23. august, og dette møde var naturligvis præget af, at to medlemmer dagen før havde meddelt, at de ønskede at forlade bestyrelsen. De tos udtræden var ganske uventet og efterlod den øvrige bestyrelse med spørgsmålet: Hvad gør vi nu?

Den vigtigste opgave lige pt. er arbejdet med at vælge et cms-system til hjemmesiden. Hjemmesideudvalget blev derfor straks re-organiseret, idet Henning Karlby og Arne Christiansen trådte ind. Udbudsmaterialet er klar, og der arbejdes videre.

Andre vigtige opgaver er gennemgang af vedtægterne, hvor især vedtægter for lokalgrupperne skal overvejes,

og samarbejdet med øvrige landsdækkende slægtsforeninger, der har ligget stille sommeren over efter et ellers lovende fællesmøde i april.

I øvrigt kan vi glæde os over fortsat medlemsfremgang. Sidst i august var medlemstallet oppe på 5295.

Planen for kommende møder ser således ud:

Den 8.-9. november – Bestyrelses- og hjemmesidemøde

Den 17.-18. januar 2009 – Budgetmøde

Den 14. marts – Ordinært møde

Den 18. april – Generalforsamling i København

Om at skanne mikrofilm

Finn Jelstrup
Ådalsvej 20
9210 Aalborg SØ
finn@fgj.dk

I Gug-Sønder Tranders Lokalhistoriske Arkiv www.gugsoendertranders.dk besluttede vi, at vi hen ad vejen ville anskaffe de arkivalier for området, der kan fotokopieres og de der er overført til mikrokort eller mikrofilm.

For at gøre de anskaffede mikrofilm tilgængelige for en bredere kreds og for at gøre dem tilgængelige på en moderne måde, satte jeg mig for at skanne Fleskum Herreds Tingbøger fra 1629 til 1687. De 27 bøger findes på 9 filmruller, filmet fra originalerne af mormonerne omkring 1960 og det er det materiale, Statens Filmingcenter i Viborg bruger til at fremstille en kopi på bestilling. Arbejdet med skanningen pågår stadig i skrivende stund, det er en langvarig og tidskrævende proces. Jeg laver lidt ind i mellem, man har ikke godt af at arbejde med sådan en opgave uafbrudt. Skanneren er tilsluttet en pc, afsat til formålet og med rigelig diskplads; der laves løbende backup til en server med spejlede diske (Synology).

Skanner og programmer

Skanning sker med en Reflecta CrystalScan 7200 og medfølgende pro-

gram: CyberView X.

Til billedbehandlingen bruges IrFanView, den er rigtig god til batchoperationer (multidialog).

Standardmål for negativer på 35 mm film er 35 x 24 mm, og de rammer i skanneren, hvor igennem filmen føres, har en åbning på 39 x 26 mm. På nogle film, det er nok protokoller i foliestørrelse, er de affotograferede sider 27 mm høje, og man kan altså ikke få hele sidehøjden med uden at modificere skanneren. Det problem havde jeg dog ikke, da de aktuelle film kunne være indenfor de 24 mm.

Under skanningen skulle det være nemt at rulle filmen frem og tilbage, så

skanneren skulle fikseres, så den ikke flyttede sig rundt på arbejdsbordet. Hertil fulgte jeg devisen: man tager, hvad man har og laver det, man mangler. Jeg havde allerede fået en hjemmelavet filmrulleholder, så efter lidt saven, bukken og filen, fik jeg lavet en holder, så skanneren kunne sidde spændt fast med filmrullerne på hver sin side (se billede). Det skulle også være nemt at tage skannerne ind og ud af holderen uden at beskadige den og uden skruer eller låsebånd.

Materialet

Det kræver en vis koncentration ved skift til næste billede, da der kan forekomme dubletter, hvor man har fotograferet det samme opslag to gange, nogle film meget værre end andre. Desuden kan der gå kludder i navngivningen af de enkelte billeder, men heldigvis har programmet CyberView X en indbygget funktion, så når det først er sat op, får det næste billede automatisk det næste nummer. Men efter sluk og tænd, må man selv angive et startnummer. Under fotograferingen har mormonerne været omhyggelige med af få bøgerne til at ligge fladt og med at indstille linsens skarphed og

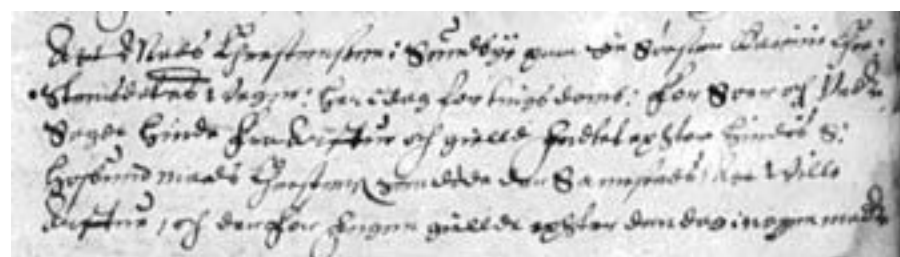
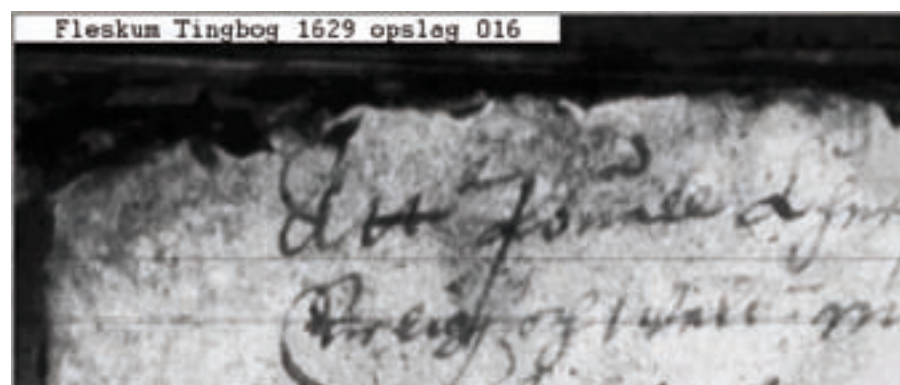

fokus, men der er smuttere ind i mellem. Desværre er hvert opslag ikke nummereret på filmen, så man kan have lidt svært ved at orientere sig, hvis man ikke er omhyggelig.

Om skanningen

Efter mange forsøg endte jeg med at skanne i 2400 x 2400 DPI med 8bits farvedybde; resultatet viste sig at være fortræffeligt til visning i normal størrelse i min billedfremviser IrfanView; desuden kan der forstørres ganske betydeligt for at lette læsningen, men uden tab af kvalitet. Og man kan selvfølgelig lave alle mulige forstørkninger af svagt læselig skrift eller udvask-

ning efter fugtgreb. Efter skanningen skal der beskæres, og der skal vendes fra negativ til positiv. Med 2400 x 2400 DPI og 8 bit farvedybde fylder hver billede ca. 16 MB. Tekst som 'Fleskum Tingbog 1629 opslag 016' kopieres ind i øverste venstre hjørne af billedet ved at bruge IrfanViews mulighed for automatisk at sætte billedernes filnavn ind på selve billedet og gøre det på en hel stribe ad gangen. Denne fil gemmes i arkiv som original og bruges til de næste operationer. Den gemmes i TIF-format, der ikke giver tab ved ændringer. Billedet konverteres nu til 16 farver og 4 BPP TIF (stadig 2400 x 2400 DPI). Nu fyl-

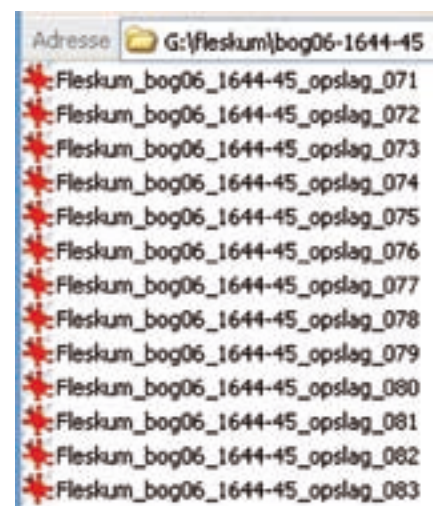

der hvert billede ca. 2,7 MB. Denne fil vil kunne sendes pr. e-mail efter ønske. Til sidst konverteres til JPG-format med 50% komprimering og så fylder filerne mellem 500 og 700 KB. Undertiden er det meget svært at læse sidenummereringen, ofte mangler den helt, hvorfor jeg selv gav siderne numre i rækkefølgen på filmen og med samme navn som filnavnene, således: Fleskum_bog06_1644-45_opslag_082.tif i en mappe til hver bog: bog06-1644-45. Tingbøgerne er af mormonerne på filmene nummereret Book 1 og fremad. I den søgbare database er det bladnummeret, der vises, således: 021a og 021b er det samme blad, forside og bagside.

Offentliggørelse

Jeg overvejer, at JPG-filerne gøres tilgængelige på Internettet via protokoller.dk som link på et opslag i den relevante database. Indtil da vil jeg på anmodning sende enkelte filer pr. e-mail. Og måske bliver skanningerne samlet med et indeks på en CD eller DVD og tilbudt til kostpris. protokoller.dk indeholder ca. 130.000 poster med indeks til Himmerlandske protokoller, udfærdiget af Hans Gjedsted, Støvring. Skulle læserne have oversættelser af hele tekster fra protokollerne, kan man sende dem til mig, hvis man vil have dem sat på omtalte side.

Skanneren kan også anbefales til skanning af dias.

Om at genfinde sin familie

Rolf Carl
Grenåvej 793, K1,
Løgten
8541 Skødstrup
tlf: 8699 1020
e-mail: r.carl@get2net.dk

Jeg har haft det privilegium at have kendt til mange af mine rødder – hele mit liv. Min farfar satte i begyndelsen af 1920'erne ind med efterforskning af sin slægt (Carl) fra Rømø, og min norske familie udgav i 1947 et digert værk med fotografier og dokumentation, der ofte var baseret på kirkebøger og skiftepapirer, så jeg har kendt til flere generationer af mine forfædre, og specielt da min mor og far var halv-fætter/kusine har jeg fået familiehistorierne godt ind, og hørt historierne fra mere end én side.

For ca. 25 år siden satte jeg mig den opgave, at jeg ville prøve at arbejde videre med den norske bog "Anders Olsens Etterslekt" fra 1947. Det kunne være sjovt at finde efterkommere til de omtalte personer i bogen. Jeg har fundet mange, men i år slog det alle rekorder på mere end én måde.

Norsk familie

Gennem 10 år har jeg haft kontakt med en fjern slægtning i Oslo, og i år skulle jeg så besøge ham i Lyngør (i Oslo fjordens sydlige del), hvor han om sommeren bor i tip-tip-oldefars træhus. Tip-tip-oldefar var død i 1855, med det er stadigvæk hans gamle træhus, der både er vedligeholdt men også er flyttet til et andet sted. Min slægtning arrangerede derudover en familie-komsammen med nogle andre slægtninge (på Lyngør er rigtigt mange i familie med hinanden), og i den anledning skulle jeg da lige præsenteres for nogle af dem, der skulle komme. Det skete i deres gamle træhus, der er bygget i 1871 og som for 2 år siden netop var blevet renoveret, og i den anledning havde de nedtaget et litografi af min tipoldefar, - for det passede ikke mere ind i stilen. Et lito-

grafi, der havde hængt ca. 130 år i samme hus! Dét fik jeg med mig hjem med mange hilsener fra min værtinde og hendes søster bagpå. En forunderlig oplevelse – der skal ses i sammenhæng med den næste historie, jeg vil fortælle.

Emigreret til Argentina

Forhistorien er, at min mormors bror (der er barnebarn af manden på litografiet) i 1907 emigrerede til Argentina, hvor han hurtigt fandt en kone og fik arbejde i Buenos Aires. Der fik han 4 børn, og der kom også børnebørn, som er omtalt i den ovenfor nævnte "Anders Olsens Etterslekt". I 1959 kom hans yngste datter med sin yngste søn på Danmarksbesøg i et par måneder. Drengen var på min egen alder – 15 år, og jeg mødte disse 2 familiemedlemmer hos min moster.

I februar i år søgte jeg via Google på navnet Helmfelt, som jeg selv har som mellemnavn, og som var mormors efternavn også, for nu skulle jeg altså finde en kontakt, og det lykkedes mig at støve 3 e-mail-adresser op; til disse jeg sendte en forespørgsel, om man var interesseret i kontakt – og med tydelig reference til forældre og bedsteforældre. Marts gik, april gik, maj gik uden svar, og mens jeg i juni var på vej til Lyngør (se ovenfor), fik jeg så svar fra Argentinas indre: Man ville skam meget gerne vide mere om sin danske familie.

Slægtsrejse til Amerika

Siden juli er kontakterne udbygget i en sådan grad, at jeg er ganske forpustet. Der er vel ca. 35- 40 efterkommere efter Adolf Helmfelt og Christa Weimann, som stammer fra Thy. Der er endnu nogle, der bor i Buenos

Aires, andre er flyttet længere ind i landet, en søn tog til Paraguay, og nu er de så yderligere spredt til Colombia, Mexico, USA, Spanien (Madrid) og Tyskland (München). Jeg er i kontakt med 9 halv-fætre/kusiner og yderligere 2 af næste generation og er nu ved at planlægge en længere tur, der skal dække Amerika fra syd til nord med besøg hos de familiemedlemmer, jeg har kontakt med, og som synes, dette er spændende. Én af halvkusinerne bor i Asuncion i Paraguay, og hun har benyttet lejligheden til at invitere hele slægten til at fejre hendes afdøde fars 100 års fødselsdag i september 2008 – så det benytter jeg mig af, og vil sætte 2-3 måneder af til denne rejse for at mødes med min genfundne slægt.

Og uden Internettet og e-mail havde jeg sikkert ikke fundet disse slægtninge. Så nettet er da godt for noget!

Det skal så også lige frem, at jeg i september havde besøg fra Canada af en anden halvkusine og hendes mand, så der bindes mange bånd for tiden.

WEGA BOGBINDERI

Stenildhøjvej 54
9600 Aars

Indbinding af:

- alle slags slægtsbøger
- tidsskrifter mm.

Pris efter aftale

Bogbindermester:

Heidi Gass Sibbesen

Tlf. 98 66 12 81

Mail: Heidi.gass@sibbesen.dk

Søg også i lokalbiblioteker- nes databaser

Else Yndgaard

Damgårdsvænget 16, Måre
5853 Ørbæk
tlf. 8698 9767

Email: else.yndgaard@post.cybercity.dk

For nylig fandt jeg på <http://sepper.dk/projektgravsten.php> et fotografi af en gravsten på Arnbjerg kirkegård, Varde for Thomas Lorentzen, Frisvad. Thomas Lorentzen (1872-1919) er storebror til min 5 år yngre morfar, og tilhører en gren af slægten, jeg endnu ikke har beskæftiget mig meget med. Jeg var på jagt efter hans dødsdato.

Lokalpolitikere?

På gravstenen, der er i mindesmærkeformat, står "rejist af politiske meningsfæller", så jeg kunne regne ud, at Thomas Lorentzen måtte have været politisk aktiv - men i hvilket parti??

På Varde biblioteks søgeside på internettet skrev jeg 'lorentzen' i søgefeltet. Der dukkede en artikel op fra "Ugeavisen for Varde og omegn": "En lederskikkelse", Thomas Lorentzen, med henvisning til 3 andre søgemuligheder, nemlig Frisvad (der boede han), Nr. Nebel (der var han født) og Det Radikale Venstre. Søgning på disse tre emner gav samme resultat: den ovennævnte artikel. Men nu vidste jeg, at Thomas Lorentzen måtte have været engageret i Det Radikale Venstre. Det samme gjaldt sjovt nok også min morfar. Ethvert besøg hos ham var præget af højrøstede, politiske diskussioner - en del af familien var nemlig inkarnerede socialdemokrater.

Ikke på bibliotek.dk

Da jeg selvfølgelig gerne ville læse/låne den pågældende artikel, forsøgte jeg på alle tænkelige måder at finde den på bibliotek.dk, men forgæves. Heller ikke mit lokale bibliotek kunne finde den ad den vej. Så jeg endte med at ringe til Varde bibliotek, der

Artiklen fra Ugeavisen for Varde og omegn om den lokale lederskikkelse

kunne fortælle, at den slags **lokalhistorisk stof kun var registret på det lokale bibliotek**, men de ville gerne sende mig en fotokopi.

Også en slægtsbog

Ved søgningen på 'Frisvad' dukkede der iøvrigt en slægtsbog op: Slægtsbog for efterkommere efter Georg Simon Kruse, Frisvad. Det er Thomas Lo-

rentzens svigerfar, og den bog har jeg selvfølgelig bestilt via bibliotek.dk.

Det samme gælder en lille bog: "Til Minde om Th. Lorentzen, Frisvad" - et skrift fra Varde Folkeblad 1920 i anledning af afsløringen af gravstenen/mindesmærket. Dette skrift indholder bl.a. fyldig omtale af hans politiske aktiviteter (formandskab i Det Radikale Venstre og andre organisationer), referater af begravelsestaler og liste over signerede kranse.

Dette for at illustrere, hvordan jeg via en gravsten og et lokalbibliotek fandt en masse overraskende oplysninger, hvor jeg egentlig ikke havde regnet med at finde noget som helst. Efterfølgende har jeg fået supplerende oplysninger og familiefotos fra det meget hjælpssomme Varde lokalhistoriske arkiv.

Thomas Lorentzens gravsten i Varde

Genetik - DNA – Genealogi

Elsebeth Paikin
Kildevænget 37
2100 København Ø.
elsebeth@paikin.dk

DNA-tests er blevet et hit blandt slægtsforskere, og mange firmaer lokker med gode tilbud. Det er et kommercielt marked, så man skal se sig godt for og gøre sig klart, hvad det er, man ønsker svar på. DNA-tests kan hjælpe, når kilderne tørrer ud, eller give svar, afklare usikkerhed om slægtskab. I DIS-Forum har der gennem årene været en del spørgsmål og diskussion om genetik og genealogi.

Udviklingen i genetikken er gået hurtigt, og i dag taler alle om det, men ingen gør rigtig noget ved det.

Kort forklaring på de ord, vi så ofte læser/hører om:

Genom: En arts eller et individs totale arvmasse.

Kromosom: Er en trådlignende struktur i cellekernen. Et kromosom består af én lang DNA-streng.

DNA: Arvmasse – består af DNA-molekyler.

Gen: Arveanlæg; en del af et DNA-molekyle.

Markør: Et locus (et gens position på et kromosom); genetiske markører kan fx anvendes til genetisk genealogi eller til at finde en befolkningsgruppes historie og vandringer fra Afrika, hvor menneskets forfædre levede, til alle egne af jorden.

Haplogruppe: en gruppe af beslægtede haplotyper.

Haplotype: En gruppe af tætsiddende gener eller genetiske markører, der nedarves samlet.

Fra Peter K. A. Jensen: "Mennesket – Den genetiske arv". Århus Universitetsforlag, 2006.

The Genographic Project

The Genographic Project

Molekylærbiologen Spencer Wells udgav i 2002 "The Journey of Man" (Penquin Press) og arbejdede videre med ideen til *The Genographic Project*, som blev indledt i 2005 i samarbejde mellem National Geographic Society, IBM, Spencer Wells og Waitt Family Foundation. Projektet søger at finde Menneskets historie fra den første "Adam" og "Eva", dets udvikling og kolonisering af hele jorden. "The Journey of Man" findes også som film, der bl.a. har været vist på TV.

Se: < <https://www3.nationalgeographic.com/genographic/> & < http://en.wikipedia.org/wiki/The_Genographic_Project >.

Selv om vi nok ikke ved ret meget om videnskaben bag nyhederne, er det jo fascinerende at følge udviklingen.

Bestille DNA-test

Enhver kan bestille en DNA-test hos *The Genographic Project* og dermed finde sine "dybe rødder" – oplysninger om haplotype og haplogruppe, der fortæller om de tidligste forfædre, deres historie og deres vandringer – dog kun indtil for ca. 8.000-10.000 år siden.

Genetik er en gammel videnskab

Genetik er en gammel videnskab – og vi anvender den alle, når vi fx søger en nyfødts lighed med far, mor eller andre i familien. I skolen lærte vi om munken J. G. Mendel, der i 1850erne udførte forsøg med ærteplanter, hvilket førte til opdagelsen af *Mendels arvelighedslære*.

Genetik i vor tid

Men der er sket meget siden hans tid inden for genetikken. Der går næppe en dag, uden at vi i medierne hører eller læser noget om DNA og genetik. Det kan være i forbindelse med kriminal- og fadderskabssager, historiske

gæder (fx Zar-familien, Thomas Jeffersons mulige efterkommere med slaven Sally Hemmings) og i forbindelse med forskning inden for så forskellige områder som fx biologi, medicin, arkæologi, antropologi, historie, demografi og migration.

DNA-tests er et hit

DNA-tests er i de senere år blevet et hit ikke alene blandt slægtsforskere, men også for genetikere og molekylærbiologer i *The Genographic Project*, der søger at tegne *Menneskets fælles stamtræ* og finde historien om, hvorledes Mennesket koloniserede jorden.

test, som skulle undersøge gæsternes eventuelle slægtskab med Djenghis Khan, som formodes i dag at have ca. 16 millioner efterkommere. De, der viste sig at være efterkommere af ham, ”vandt” et gratis måltid. Samme fremgangsmåde blev taget i anvendelse i 2008, hvor kunder i to pub’er (i Irland og New York) fik tilbud om en DNA-test sammen med deres drinks, formålet var at finde efterkommere af en irsk konge fra det 5. årh., som antages at være forfader til hver 12. irer, 16 % skotter og mange i USA.

Genetisk genealogi

Der er alligevel håb for alle os, der ikke har berømte aner. Genetisk genealogi har udviklet sig med rivende hast de senere år, og DNA-tests for slægtsforskere er som nævnt blevet det store hit, fordi vi alle før eller siden oplever, at kilderne tørrer ud, eller at der er usikkerhed om slægtskab mellem forskellige grene i familien.

Mange firmaer

Der er derfor nu *rigtigt* mange firmaer, der lokker med svar på familiegåderne. *Men man skal passe på!* Det er et kommercielt marked, priserne varierer stærkt, og der er mange faldgruber, så man skal gøre sig klart, hvad man ønsker svar på, og man skal grundigt undersøge firmaerne, før man bestiller DNA-tests og betaler.

Nyttige i mange sammenhænge

Det er jo mange generationer, der dermed skal findes for at knytte forbindelserne til nulevende personer! Det kan genealogiske DNA-tests ofte råde bod på. DNA-tests har især givet forhåbninger til alle, som brændende ønsker at vide mere om deres oprindelse, og som intet eller kun meget lidt ved om deres rødder - fx adopterede og donorbørn. DNA-tests er også en stor hjælp for alle os heldige slægtsforskere, der ved en del og kan følge slægten et stykke vej gennem de skriftlige kilder. Er der huller og mangler i kildematerialet, eller er der lidt for mange Hans Larsen’er på samme egn, kan genetikken hjælpe os videre. DNA-tests kan også bevise/modbevise, om personer med et adeligt efternavn virkelig tilhører slægten, jf. fx diskussionen om, hvorvidt alle med navnet Scheel tilhører den samme slægt og dermed er adelige.

Østeuropa

Kommer slægten fra andre lande, er det forskelligt, hvor lang periode kilderne dækker, og kildernes kvalitet og adgang til dem varierer. I det tidligere Sovjet var arkiverne ikke åbne for ret mange, og slet ikke for personer i Vesten. De, der havde rødder i Østeuropa, var derfor ilde farne. Efter Murens fald og den gradvise åbning af arkiverne i Østeuropa er det nu muligt i arkiverne at finde oplysninger tilbage fra midten af 1700-tallet. Men forskellige forhold (fx stavning af navne, manglende oplysning om forældre og efternavne) giver dog en vis usikkerhed. Her kan genetikken træde hjælpende til.

Efterkommere efter kendte personer

Der er projekter, der søger at finde efterkommere efter kendte personer – nogle gange på en lidt speciel måde: I 2004 tilbød en restaurant en DNA-

Hvilke tests udfører firmaerne?

Et væsentligt spørgsmål er, *hvilke* DNA-tests firmaet udfører. Det vil jo ikke være smart for en dansker at starte med at teste sin DNA hos et firma, der specialiserer sig i indiansk eller afrikansk DNA.

Og der er nogle firmaer, der kun giver svar på hvilken overordnet ”geografisk” gruppe af forfædre man tilhører (fx Indoeuropæere eller Asiatere), og det hjælper os jo ikke til at finde Peder Jensen, der levede for 100 år siden. Ligeledes er det af betydning hvor mange markører, der testes for - jo større antal markører, des større sikkerhed giver svaret.

Den grundlæggende idé

Idéen med genetisk genealogi er at finde andre, hvis DNA matcher ens eget, som man kan kontakte og udveksle oplysninger med og derved muligvis føre til, at man finder frem til en fælles forfader på nøjagtig samme måde, som når vi udveksler anetræer og oplysninger om vores slægt med andre. Det er derfor indlysende, at de firmaer, der har den største database over udførte tests, også giver den største chance for at finde beslægtede. Det er imidlertid ligeså vigtigt, at firmaet automatisk gives besked om personer, der matcher ens DNA. Man kan ikke gå ud fra, at det dyreste er det bedste – eller rigtigste!

Kortlægning

I øvrigt skal man ikke lade ordene ”DNA” og ”test” og ”genetik” skræmme. Der er ikke tale om en test man skal bestå (et bedre udtryk er ”Kortlægning af DNA”). Det er ej heller noget, der kan bruges i kriminal- og fadderskabssager eller i forbindelse med arvelige sygdomme. Genealogiske DNA-tests kan *kun* be- eller afkræfte slægtskab med andre – intet andet.

Eksempel på et svar

Et svar på en DNA-test kan fx se således ud:

Hvem forstår det? Men man behøver ikke at vide meget om genetik

som videnskab, for at kunne få glæde af DNA-tests. Når man får svar på en DNA-test, får man (*hvis man har valgt et godt firma*) samtidig alle nødvendige oplysninger, forklaringer og vejledninger, der gør det muligt at *bruge* oplysningerne, og man får også automatisk besked om alle, der *matcher* ens DNA.

The FamilyTreeProject

FamilyTreeDNA (FTDNA) < www.familytreedna.com > blev oprettet i begyndelsen af 2000 af Bennett Greenspan specifikt med henblik på genealogiske DNA-tests. Greenspan havde allerede i flere år forsøgt at finde oplysning om sine aner, men uden held. Han måtte derfor ty til genetikken – til glæde for alle os almindelige slægtsforskere.

FTDNA er siden blevet et af de største og mest respekterede firmaer, der har forskellige tilbud (man kan starte med en ”lille” test af 12 markører, derefter kan testen om nødvendigt udvides til 37 eller 67 markører) og projekter som fx efternavnsprojekter og etniske og geografiske projek-

ter, som man kan vælge at tilslutte sig.

Der er fx et efternavnsprojekt for ”Jensen”, og der er et geografiske projekt for Danmark åben for både mænd og kvinder, og to for Skandinavien: et for mænd og et for kvinder. Efternavnsprojekter og geografiske projekter findes på <http://www.familytreedna.com/Surname.aspx>.

FTDNA har også en diskussionsgruppe, hvor man kan søge svar på spørgsmål.

FTDNA har oprettet Ysearch < <http://www.ysearch.org> >, hvor det er muligt at søge matches blandt dem, der har fået foretaget DNA-tests hos andre firmaer, hvilket naturligvis udvider mulighederne for at finde *matches*.

Samarbejde

FTDNA samarbejder i øvrigt med *The Genographic Project*: Hvis man har taget en DNA-test hos FamilyTreeDNA, kan man for kun 15 USD og uden at skulle indsende endnu en DNA-test deltage i The Genographic Project (normal pris er ca. 126 USD),

Haplogroup	Tests
J1	M267+ M304+ M102- M12- M137- M158- M163- M166- M172- M205- M280- M339- M365- M367- M368- M369- M390- M47- M62- M67- M68- M92- M99-

og omvendt hvis man har sendt en DNA-test til projektet (som kun tester for 12 markører), kan man efter at have fået svar derfra, let og gratis tilmelde sig FamilyTreeDNA og eventuelt et efternavnsprojekt. Derefter kan man, hvis man ønsker det, udvide sin test til flere markører til en lavere pris end normalt.

Hvad kan DNA-tests fortælle?

Hvert eneste menneske (bortset fra enæggede tvillinger) har et unikt sæt gener og er dermed forskellig fra alle andre. Dette til trods for at alle mennesker har mere end 99 % fælles og identiske gener! Dette betyder, at alle mennesker er del af én stor familie! Imidlertid sker der hele tiden små ændringer/mutationer i arvemassen, hvilket gør det muligt at anvende DNA i *genetisk genealogi*.

Markører på kønskromosomerne

Det er markører på kønskromosomerne, der undersøges: *Y-kromosomet* (der nedarves fra far til søn) eller mitokondrie-DNA (*mtDNA*) (der

nedarves fra mor til både sønner og døtre). Det betyder, at hvis man tester for en mands *DNA på Y-kromosomet*, vil man kunne følge hans aner på fædrene side. Det er rigtig smart, da efternavne jo også normalt går fra far til søn. Ønsker en kvinde at finde sine aner på fædrene side, må hun spørge et mandligt familiemedlem – fx faderen eller en bror. Anerne på mødrene side kan findes ved at teste *mtDNA* – for både mænd og kvinder!

Det er naturens orden og ikke mandshauvinisme!

Også andre kilder inddrages

Man kan naturligvis ikke *nøjes* med en DNA-test, det er som altid nødvendigt at afprøve formodningerne ved hjælp af andre kilder. Det gælder for slægtsforskere, men også for videnskabsmænd, der i deres genetiske forskning må inddrage såvel historie, lingvistik og andre videnskabsgrene for at forstå de resultater, de finder frem til. På internettet kan man finde en artikel i *Current Biology*, Vol. 13, 979-984, 27. maj 2003 < [http://www.](http://www.ucl.ac.uk/tcga/tcgapdf/capelli-CB-03.pdf)

[ucl.ac.uk/tcga/tcgapdf/capelli-CB-03.pdf](http://www.ucl.ac.uk/tcga/tcgapdf/capelli-CB-03.pdf) >, der refererer en interessant undersøgelse af Y-kromosomer på de britiske øer, der bl.a. påviser i hvilke grad den oprindelige befolkning er blevet påvirket af eller erstattet af indvandring fra kontinentet, fx de danske vikinger.

DNA-tests er et *hjælpemiddel*, der kun kan bruges sammen med andre hjælpemidler. Men det ved slægtsforskere jo godt allerede...

Genetik og DNA-tests er et stort og spændende emne, som *Jødisk Genealogisk Selskab*, *Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie* og *Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn* i efteråret sætter fokus på ved to møder:

Tirsdag den 18. november kl. 19:30
& Tirsdag den 16. december kl. 19:30

Yderligere oplysninger findes på www.jewishgen.org/jgs-denmark/m-program.htm

DIS-træf fordeling sensommeren 2008

DIS-Træf ordningen har nu været i gang i en rum tid, og der er udsigt til en gedigen succes.

Lige nu, hvor sommeren 2008 går på hæld, ser kendsgerningerne således ud:

Samlede tal

225 medlemmer (ca. 4 %) har indsendt bidrag med i alt 265 gedcom-filer. I den enkelte gedcom-fil kan en person naturligvis sagtens optræde flere gange som eksempel født, konfirmeret og gift. For at kunne nå til et nogenlunde dækkende tal for unikke registreringer har jeg "udtrukket" de fødte i databasen. Jeg nåede frem til, at der lige nu er registreret mere end 1,76 millioner personer!!!

Fordeling

Delt op i årstalsintervaller er det således, at perioden 1850-99 er hyppigst repræsenteret, dernæst perioden 1800-1849 tæt fulgt af intervallet 1750-1799.

Hits

Jeg har endnu ikke foretaget en samlet analyse af succesraten for de indsendte gedcom-filer, men et løseligt kig fortæller mig, at der er adskillige, der har haft held med at sende ind. Jeg er helt sikker på, at redaktionen gerne vil høre fra medlemmer, der har sendt ind. Succeshistorier er altid gode, men der må jo også gerne være bidrag fra indsendere, der ikke havde held i sprøjten.

Yderligere informationer

Skulle man ønske yderligere oplysninger om DIS-Træf, er man meget velkommen til at kontakte mig pr. e-mail hojmark@dis-danmark.dk eller telefon 57 83 28 94.

Ved Ruben Højmark

Oluf Peder Olsens arkiv i Lokalhistorisk Arkiv i Sorø

Per Damsbo Andersen
(arkivleder) bibl@soroe.dk

og
Ruben Højmark
(hojmark@dis-danmark.dk)

Oluf Olsens Arkiv – en enestående genvej for slægtsforskere med aner i Alsted, Lyngø og Vester-Broby sogne ved Sorø.

Oluf Olsen blev født den 11. marts 1894 på Thorsagergård i Alsted Sogn, Sorø Amt. Gården havde været i slægtens eje siden udflytningen fra Alsted by omkring år 1800. Han gennemførte en landbrugsuddannelse og overtog gården efter sin fader i 1919, men solgte den igen 2 år efter for at begynde et filosofistudium ved Københavns Universitet. Senere, i 1925, slog han sig ned som antikvarboghandler på Frederiksberg i København.

Tidernes historie fra de yderste steder

Her var han på vej ind i den tilværelse og det virkefelt, der egentlig interesserede ham - indsamling af oplysninger om landbrugets og Sorøegnens historie, personalhistorien og slægtsforskningen bag hans fødeegns gårde, huse og jordbesiddelser, Sorø Klostersgods' historie, skovenes drift, sognenes kulturhistorie og embedsmændenes virke – og så videre. Alle disse utallige, nuancerede enkeltheder, der fortæller tidernes historie ude fra de yderste steder hos husmanden, fæstere, skovarbejderen og hos degnen, præsten og skovrideren – enkeltheder, der samlet skildrer dette ene: Livet på egnen.

Han var bosat nær Lands- og Rigsarkivet, hvor han havde adgang til alle de kilder, han skulle bruge for at dyrke sin interesse.

Senere blev han kommunebogholder i Lyngø lige syd for Sorø, og efter hans død i 1972 modtog Lokalhisto-

Thorsagergård i Alsted sogn ved Sorø, hvor Oluf Olsen blev født 1894

risk Arkiv for Sorø og Omegn det meget omfattende materiale.

For anskuelighedens skyld kan anføres, at det skrevne materiale alene indeholder omtrent titusinde håndskrevne sider, især en betydelig mængde lokalhistoriske optegnelser vedrørende Alsted, Lyngø og Broby sogne. De er udført med stor omhu, både efter trykte og utrykte kilder.

Det daglige arkivarbejde bliver lettere, fordi Oluf Olsens Arkiv indeholder overskuelige data samlet mange steder fra, detaljerede familieoversigter, kopier af gamle egnskort, by- og matrikelkort og meget andet.

For at vise detaljeringsgraden er her en afskrift af materialet om gården Halkensten i Alsted.

Det er repræsentativt for ejendommene i Alsted Sogn.

Gårdens historie

Rishøvdsgaard Halkensten

Matr. Nr. 20 (1844) 1688 Gaard Nr. 22 – Hartk. Extr 151 – (11-0-3-2)

Helgaard

(1653) – 1896 (1/4 af Jorden fraskilt 1718 og bortfæstet til Jens Hansen Smed i Alsted 1718-37, hvorefter den 1737 el. senest 1746 tillægges Gaarden Nr. 21 (senere Matr. Nr. 17 (1844)-)

Matr. Nr. 29 **Huslod** 1815- (Fraskilt 1815) 1896 deltes Gaarden i to Parceller

Matr. Nr. 20b **Hovedparcel** 1 8 9 6 - 1912 (Gaardens Bygninger og et Areal af hartkorn: 2-5-1-1¼.) 1912- 1912 tilkøbes Parcellen Matr. Nr. 19f og det samlede Hartkorn forøgedes herved til: 3-3-3-1 (Sammenlagte)

Fodnote

Ved Delingen 1896 fik Hovedparcellen med alle Gardens Bygninger og et Areal af Hartkorn: 2-5-1-1¼ . Matr. Nr. 20b og Betegnelser: Parcel, og den fraskilte, ubebyggede Parcel af Hartkorn: 2-1-0-1¼. Matr. Nr. 20a og Betegnelsen Hovedparcel, i modstrid med sædvanlig Praxis. Ligeledes afvi-

gende fra almindelig Fremgangsmaade var Landbrugsministeriets Paabud om, at Hovedparcellen, Matr. Nr. 20a, bliver at bebygge inden et Aar. En følge af denne Udstykningsmaade er blevet, at de to Gaarde begge har Navnet "Halkensten", endskønt det alene tilkommer Matr. Nr. 20b.

Udstykning

Matr. Nr. 20a Parcel 1896-1909 Ubebygget. Hartkorn: 2-1-0-1 $\frac{3}{4}$.

Matr. Nr. 20a + 16d Parcel 1909-1909 tilkøbtes Parcellen Matr. Nr. 16d. (Sammenlagte)

Hartkorn tilsammen: 2-6-1-2.

Ejere/beboere

(1634) *Jens Petersen Rahr*
(1652) *Niels Madsen* (muligt Niels Madsen Graver. D. 1681 (91 Aar). Grmd. i Alsted (1634) [Gadekærgaard]

1653-1686 *Mads Jørgensen*
"som kom fra schieröd =Skælleröd, Sigersted Sogn. d. 1686 (58 Aar) ~ 1653 Kirsten Knudsdatter, d. 1695 (84Aar). Enke efter Mads Sörensen, Grmd. i Alsted, d. 1653 [Maglehøj]

1686-1697 *Frantz Volradsen*
d. 1697 (36 Aar) ~ 1686 Frmds Datter, Anne Madsdatter

1697-1720 *Christopher Pedersen*
f. i Braaby, d. 1720 (48 Aar). Begærede sig "entlediget" $\frac{1}{4}$ af Gaarden 1718, hvilken $\frac{1}{4}$ Jord fæstedes til Jens Hansen Smed i Alsted 1718-37, hvorpaa denne Jord formentlig 1737 henlagdes til $\frac{3}{4}$ Gaarden [Maglehøj] (2-6-0-2 $\frac{3}{4}$). Olof Pedersen var 1716 den ene af Sognepræstens to "Medhjælpere". Gaarden nedbrændte 1719. ~ 1) Anne Madsdatter, Frmds Enke, d. 1699 - ~2) 1700 Kirsten Hansdatter, f. 1679, d. 1753.

1720-1745 *Lars Larsen*
~ 1720 Kirsten Hansdatter, Frmds Enke, d. 1753 (8-2-2-2 $\frac{1}{4}$).

1745-1756 *Hans Jacobsen*
f. i Hylstrup 1718, d. 1756 ~ 1745 Birthe Larsdatter Frmds Datter.

1756-1764 *Hans Jørgensen*
(fra Fjenneslevmagle) Fradömt Gaarden (Restance) ~ Frmds Enke.

1764-1782 *Ole Jespersen* f. 1734, d. 1782

1782-1794 *Mads Knudsen*
f. 1746. Udsat 1794. Inds. Og Daglejer i Alsted 1794-18.. (I Live 1817) ~

1782 Frmds Enke, Maren Pedersdatter, d. 1817

1794-1796 *Hans Hansen Alsted*
1796. Inds. i Alsted 1791-94.

1796-1829 *Johan Jørgensen*
fra Korsør, d. 1829 Arvefæstesköde 25/1 1808.

1829-1831 *Johanne Jensdatter*
Frmds Enke, d. 1831.

1831-1865 *Jens Jørgen Johansen*
Frmds Søn (f. 1799, d. 1865) (1844: 57 6/14 Td. Land)

1865-1889 *Jens Olsen*
f. ca. 1824, i Live 1890.

1889-1896 *Jens Johan Olsen*
f. 1867. Frmds Søn. Frasolgte 1896 Gaardens Bygninger og over Halvdel af Jorden [Matr. Nr. 20b] (2-5-1-1 $\frac{1}{4}$) d.v.s Hovedparcellen. Beholdt selv den ubebyggede Parcel [20a] (2-1-0-1 $\frac{3}{4}$). Jens Johan Olsen var Ejer af Matr. Nr. 20a, Parcellen, 1896-97. Parcellist i Alsted-Flinterup 1897-98 [Matr. Nr. 1b].

Hovedparcellen

1896-1938 *Niels Jørgensen*
(2-5-1-1 $\frac{1}{4}$) Tilkøbte 1912 Matr. Nr. 19f (0-6-1-2 $\frac{3}{4}$). Sammenlagdes (3-3-3-1) Gaarden delvis brændt 1901. Parcel i Alsted 1887-97 [Matr. Nr. 18b]. Husejer i Alsted 1938-47. d. 1956 (94 Aar).

1938-1942 *Kaj Larsen*
Husmd. I Knudstrup 1935-38. Gaardens Udlænger brændte 1940.

1942-1947 *Henrik Larsen*
fhv. Gmd i Engelstofte (Næsby Sogn, Tybjerg Hd.)

Gården Halkensten, som eksemplet i artiklen drejer sig om

1947- *Gunnar Olsen*. 1910
Sognefoged i Alsted 1955-

Så følger 37 sider med ejeren/beboeren og dennes hustru og børn.

Et par eksempler:

Hans Jacobsen 1745-1756

f. i Hylstrup, døbt i Alsted Dom. 4 post Epiph. 1718, d. i Alsted, begr. Her Dom. 3 past Pasch 1756

(Hans Jaconss. gaardMand i Alsted, der nock halde fortient at "prædiches over, men Gud veed aarsag, at dette ei skeede, det er vitterlig Hand Var en p[----] ed Christen og en ærlig Mand")

(Søn af Jacob Nielsen, Gaardmand i Hylstrup 171.-1753 [Langetofte], f. 1690, d. 1759, og Hustru Anne Jacobsdatter, f. aa. 1694, cop. 1717, d. 1769).

Hans Jacobsen i Alsted fik 10/11 1745 Fæste paa en Gaard i Alsted som Laurs Laursen afstod.

Hartkorn: 8-2-2-2 $\frac{1}{4}$.

Landgilde: Rug 1 Td 4 Skp. 1 $\frac{1}{2}$ Tdk. Erretspenge: 2 Mark

Byg: 5 Td. 1 Skp. 1 Tdk. Andel i Sammenligten.

Havre: 2 Td 0 Skp. 3 Tdk. Agt og Arbejde.

Indfæstning: 10 Rdl. [Fæsteprtek. 1716-48. 468]

Skifte: 20/10 1756 [Skifteprtek. 1745-61. 196]

Besætning: 8 Heste, 2 Køer, 1 Kalv, 3 Faard, 1 Lam, 2 Söer, 2 Grise, 1 Gaas med 4 Unger, 4 Höns.

Hartkorn: 8-3-0-0

Formue: 81 Rdlr., 2 Mk, 5 Sk.

Gæld: 198 Rdlr, 1 Mk, 6 $\frac{1}{2}$ Sk.

(Contributionsrestancer 1755, 56, Jordebogsrestancer 1755 (64-4-8 $\frac{1}{2}$))

Besætning: 106-

Fæld: 22-3-0

Skifteomkostninger: 4-5-14

~ Birthe Larsdatter (Frmd^s Datter) f. i Alsted, døbt her Dom. 13 Trint. 1722, trolov. I "Lars Larsens Stue" i Alsted 21 Tr 1745, cop. i Alsted 2. Juledag 1745 (5 Börn)

~ 1756 Eftmd.

Börn

Kirsten Hansdatter f. i Alsted, dbt. her Dom. 3 post Epiph. 1746.

Ved Skiftet efter Faderen var hun i Tjeneste hos: Grmd. Jacob Jacobsen i Hylstrup [hendes Farbroder] [Skifteprtk. 1754-61. 690]

Niels Hansen f. i Alsted, dbt. her 3. Pinsedag 1747, d. för Skiftet 1756.

Maren Hansdatter f. i Alsted, dbt. her Dom. 19 Trinit 1750, d. för Skiftet 1756.

Ingeborg Hansdatter f. i Alsted, dbt. her Dom. 3 post Epiph 1753, i Live ved Skiftet 1756.

Maren Hansdatter f. i Alsted, dbt. her Fest: Visitat. Mar. 1755, i Live 1756 ved Skiftet.

Johanne Jensdatter 1829-1831

ca. 1764, d. i Alsted 3/9 1831.[Folketælling Alsted 1801-Registrept 1826-31.438]

Registrering 3/9 31. Løsøret vurderedes for 482 Rdl. 82 Sk. Sedler (heraf Besætningen: 3 Heste, 3 Plage, 2 Föl, 6 Köer, 2 Kvier, 1 rødp. ????, 3 Faar, 6 Lam, 1 So, 5 Grise, 11 Høns, 4 gl. 24 nye Gæs.

Jens Johansen antages til at bestyre Dödsbo-egenommen

Skiftesamling: 8/9 31, hvor Jens Johansen fik en Ordning i Stand med sine Medarvinger, saaledes at han overtager hele Boet mod at betale:

Ole Jespersen 100 Rdl. Sedler med Halvdelen inden 6 Uger; Resten Mortensdag 1833.

Jørgen Johansen 150 Rdl. Sedler med Obligation med 1 Aars Opsigelse og Pant i Gaarden efter Sorø Akademisog de Umyndiges Midler.

Lars Eilersen: 120 Rdl. Sedler (20 inden Mikkelsdag 1831, 50 inden Jul 1832 og 50 inden Julen 1833). ”Desuden skal han gandske fritage Lars Eilersen for at underholde og forsørge dennes Hustrus Slegfredsdatter, Ane Kirstine Christensdatter, der hidtil har været paa Sterobestelet, imod at Jens Johansen oppebærer Stegfred-

faderens Bidrag til Barnets Opdragelse”.

Af Hensynet til Ordningens Gyldighed udkrævedes Cancelliets Samtykke

Skiftesamling 15/9 31 H e r forelaa Taxationen af Gaarden, nemlig 1700 Rdl. ????

./. Arvefæsteafgiften vurd. For 3 Rd. pr. Td. Rug, 2 Rd. pr. Td. Byg, 1 Rd. pr. Td Havre 716-64-1700 RD - 716-64- = 983-32-

Skifteslutning: 6/2 1832 Den umyndige Arving Cathrine er ifj. Foreliggende Attest 28/1 32 blevet gift med Niels Pedersen i Kagstrup.

Cancelliets Resolution af 28/1 32 forelå nu, hvorefter Jens Johansen kunde overtage Boet for Løsøret 489-10 i Sedler, Gaarden 983-32 Sölv.

Følgende er hvad der i overskrifter er om Alsted sogn

Geografi herunder år

Historie: Før 1500 - efter 1500 - Herremænd - Stednavne

Gårdmand: 1586 - 1690.

Husmænd, inderster og fattiglemmer 1696

Sognefogeder

Degne 1632 - 1812.

Jordemødre, læger

Smede, dyrlæger, hesteskærere.

Beboere I

Oplysninger om befolkningen i Alsted sogn 1634 og 1653.

Matrikel 1664 - 1690

Indbyggere i Alsted 1696.

Folketællinger i Alsted 1787 - 1890.

Registreringsprotokol og skiftebehandling for Sorø Akademis gods 1806 - 31.

Indbyggerantal 1801 - 1916.

Beboere II

Dåb 1648 - 1814.

Vielser 1645 - 1820.

Begravelser 1645 - 1820.

Militærpersoner med tilknytning til Alsted 1652 - 1815.

Personalialia

Kirke: Kirkelige forhold, bygninger, inventar og udsmykning, begravelser i kirken, kongetiende, Alsted kirkegård.

Præster: Præsteembedet, præster 1569 - 1900, capellaner 1793 - 1900.

Gårde og huse

Landbrugsforhold: Marker.

Fattigvæsen

Postvæsen

Skovene: Ulovlig skovhugst 1737 - 69, skovfogeder 1754 - 1772.

Diverse: Kort, historie, gårdmænd 1634 - 88, skole og skoleholdere 1650 - 1935, forskole.

Smede.

Gårde og huse.

Alsted skov: Skovfogeder, skovløbere, ledvogtere.

Ejendomme efter matr. nr.: matr. nr. 1 Biskopsholmen, matr. Nr. 2: Alsted præstegård op til og med matr. nr.: 61 samt Skovhuset, Broemarkshuset, Rytterhuset og Officérshuset.

Oluf Olsens samling befinder sig på Lokalhistorisk Arkiv for Sorø og Omegn i gode rammer, da samlingen opbevares i cellerne i byens gamle arrest.

Arkivet er åbent onsdage kl. 13-16 på adressen: Storgade 7, 4180 Sorø.

Her er anvisningerne fra artiklen Find slægten på kortet i Slægt & Data nr. 2, 2008 brugt til at finde Halkenstens placering på lave målebordsblade fra perioden 1900-1960

”Oppe i gardinerne sidder

Dorte Reinholdt Kann

Johan Jepsens Vej 1
2830 Virum

Tlf. 45 85 18 02

dorte@reinholdt-kann.dk

Ja, hvad sidder der oppe i gardinerne? – i mine gardiner ”sidder” mine aner! Jeg er ganske sikker på, at der rundt omkring i landet findes en masse ”slægtsforskerhuler”, hvor landets slægtsforskere hygger sig med slægts-tavler, dagbøger, AO og meget, meget mere. Jeg har også fået mig en ”slægtsforskerhule”, hvor mine aner ”sidder” i gardinerne, og det vil jeg fortælle lidt om.

Teenageren i kælderen

Da familiens yngste var nået den alder, hvor trykthed ikke længere er lig med at være tæt ved mor og far, blev der rokeret rundt i husets værelsesfordeling, og teenagerens domicil blev nu henlagt til to kælderværelser med egen indgang i tryk afstand langt væk fra mor og far. Rokaden efterlod det store børneværelse tomt og øde, og mulighederne for nytænkning lå lige for.

Slægtshule

Efter at have været henvist til at arbejde i kælderen arkivrum var forandringen med et værelse over jorden mærkbar. Jeg var lige fra ”indflytningen” klar over, at jeg skulle arbejde hen imod at få indrettet min helt egen slægtshule, hvor jeg kunne sidde ved arbejdsbordet dybt begravet i skifter og folketællinger og på alle sider omgivet af noget, der havde med min slægt at gøre.

Væggene

Væggene var ikke noget problem - de blev lynhurtigt dækket af reoler fyldt med slægtsmapperne. nogle billeder og slægtsting suppleret med to store efterslægtstræer fremstillet i forbin-

delse med fætter-kusine-træf samt en endnu tom sættekasse.

Huleeffekten

Min idé var imidlertid, at værelset skulle virke som en hule, så der måtte derfor gøres et eller andet ved de to vinduer. Løsningen lå lige for – jeg skulle jo bare have to sæt ”slægtsgardiner”! Nogle vil synes, at det da ”er en tosset idé”, medens andre vil synes, at det er en rigtig god idé. Sådan er smag og behag jo forskellig! Efterfølgende er en beskrivelse af, hvordan jeg lavede mine slægtsgardiner.

Udvælgelse af illustrationer

Allerførst valgte jeg en brutto-trup af billeder. Det bragte mig omkring en masse overvejelser om både mængde og afgrænsninger: Skulle der både være fotos og gengivelser af kilder, skulle jeg både illustrere fra min egen og fra min mands familie, skulle det være i farver, i sort-hvid eller en blanding osv., osv? Mit valg blev at tage både min mands og min egen familie, og jeg tilstræbte faktisk en vis ligelig fordeling. Hvad angår sort-hvid og farve, blev det sådan, at jeg valgte sort-hvide til alle de ”historiske” gengivelser, medens gengivelsen af mig selv på Landsarkivets læsesal blev i farver. Nutidssymbolikken var på den måde til at tage at føle på!

Valg af stoffet

Da jeg tidligere havde overført billeder på T-shirts, kjoler og kurvebetræk, var jeg klar over, at gardinstoffet helst skulle være af bomuld. Valget faldt derfor på ubleget lagenlærred, det fremstår mere ”gammeldags” og dermed ”slægtsagtigt”. Men andre stoffy-

per kan nok også bruges. Indkøbet af det ublegede lagenlærred i Jysk var så tilpas billigt, at jeg kunne tillade mig at lave en enkelt smutter, hvis det skulle komme dertil - hvad jeg selvfølgelig ikke håbede.

Gardinerne syes

Gardinerne blev syet på helt normal vis, der var ingen specielle hensyn, der skulle tages, fordi de bagefter skulle udsmykkes med slægten, andet end at stoffet skulle være vasket inden overførelse af billederne.

Redaktionel proces

Med gardinerne færdige og en brutto-trup af illustrationer kom den vanskeligste del af processen, nemlig at finde frem til, hvor mange illustrationer der skulle være, og hvordan de skulle placeres. Alt fra kaos til dødkedelig systematisk systematik lå som muligheder. Der skulle tænkes højre og venstre gardin, øverst og nederst, eller måske på hele gardinet - jo der var nok at tænke over.

Skanning af fotos

Til hver bane gardin valgt jeg 5 fotos og 4 dokumenter (vielsesattest, døbsattest, avisartikel, indkaldelsesbrev, skudsmålssbog) og gik i gang med at skanne det hele. Jeg har ikke så meget forstand på det tekniske med, hvor høj opløsningen skal være, jeg skannede blot de gamle fotos, nogle helt fra år 1900, og jeg syntes, at resultatet blev OK, men det kan sikkert gøres bedre. Jeg valgte at sætte tekst på billederne, og her skal man lige huske at spejlvende det hele, inden man skal printe, ellers bliver billeder og tekst spejlvendte på gardinerne. Jeg gemte

illustrationerne i jpg-format, men andre formater kan givetvis også anvendes.

Specielt papir

Illustrationerne skal overføres til noget specielt papir af mærket AVERY kaldet "T-shirt Transfers", der kan købes i f.eks. Bog & Ide. Der er tale om et forholdsvis bekosteligt produkt, idet 5 A-4-ark koster ca. 100 kr. Jeg købte den variant, der er egnet til lyse bomuldstekstiler. Der findes også en

variant til mørke stoffer, den har jeg imidlertid aldrig forsøgt mig med. Pakken med papir er ledsaget af en udførlig, forståelig og dækkende vejledning.

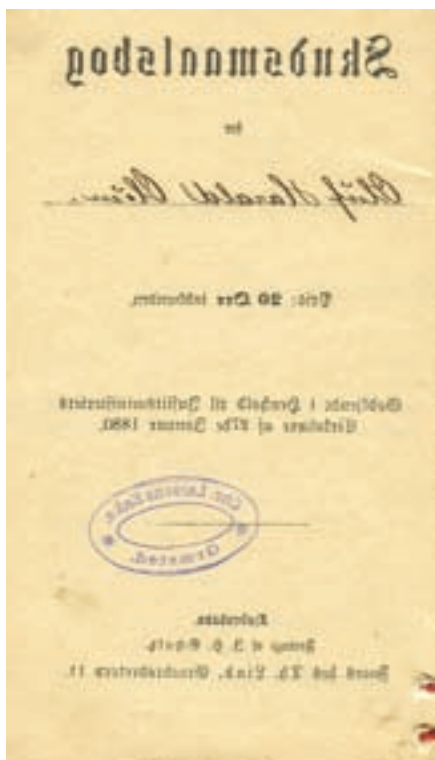
Print af illustrationerne

I betragtning af prisen på specialpapiret valgte jeg at samle 2 illustrationer på hver A-4-side i Word. Printningen skal foregå på en Ink-jet-printer. Laser-modeller kan ikke bruges. Inden den endelig udprintning på specialpapiret printede jeg samtlige illustrationer ud på almindeligt papir, hvorefter jeg klippede illustrationerne til i rigtig størrelse. Det blev til rigtig lang tid på gulvet med forsøg på opsætninger, hvor jeg fæstnede papirkopierne på gardinerne med knappenåle, så jeg kunne se, om det tog sig pænt ud. Jeg valgte at placere illustrationerne 1/3 oppe på gardinerne og sætte farvefotoet af mig selv på Landsarkivet i Viborg nederst som en bort.

Påstrygningen

Endelig blev forarbejdet færdigt, og illustrationerne blev printet ud på AVERY-arkene og klippet ud. Papirkopierne blev fjernet én ad gangen, og AVERY-illustrationen blev strøget på lige der, hvor jeg havde bestemt, at

den skulle være. Påstrygningen sker bedst på et fast underlag ifølge vejledningen. Jeg brugte et spækbræt, men mulighederne er naturligvis mangfoldige.

Eksempler på spejlvendinger

Det færdige resultat

Stort arbejde

Det er et stort arbejde, og det kræver en del tålmodighed at få det hele til at passe sammen. Men jeg hyggede mig med det og var rigtig stolt, da det færdige resultat kunne hænges op. Med gardinerne er ringen næsten sluttet. Jeg har jo stadigvæk den tomme sætekasse, men her har jeg også en idé, den skal nemlig fyldes med fotos af slægten – både de gamle aner og de nulevende efterkommere.

Nu glæder jeg mig til de lange vinteraftener, hvor jeg skal sidde i min slægtshule sammen med anerne oppe i gardinerne, mens jeg pusler med flere aner eller finder noget mere kød at komme på slægten.

Kæmpe landvinding!!

Kirkebøgerne til 1925 på nettet i AO!

Af Inger Buchard

Slotsvangen 6

6800 Varde

i.buchard@mail.dk

Filminningscenteret i Viborg fejrede 18. juni 2008 afslutningen af endnu en etape i arbejdet med at lægge affotograferede kilder på Internettet ved en reception på Landarkivet i Viborg, nemlig kirkebøger til 1925. Der er mange skjulte aktører i arbejde i denne proces – og endnu flere ville fejre det imponerende stykke arbejde, der ligger bag.

Velkomst

Landsarkivar, Chr. R Jansen, Statens Arkivers Filminningscenter (SAF) bød velkommen til de fremmødte med et kort resume af succeshistorien.

Fremskridt

De tekniske hjerner bag realiseringen af projektet satte fokus på to af de fremskridt, projektet havde gjort, siden det startede:

- Forskellen mellem den oprindelige sort-hvid-scanning og den nye gråtone-scanning
- Væksten i mængden af hentede sider

Afslutningen af maj måneds tørke og den første juniweekend med regn satte sine tydelige spor i antallet af hentede sider. Når der i maj 2007 blev hentet 7,2 mio. sider og i maj 2008 13,7 mio. sider - i første del af juni 2008 med 7,9 mio. sider over for hele juni 2007 5,8 mio. sider – kan man støtte Chr. J. Jansen i hans beskrivelse af AO som Statens Arkivers største læsesal.

Ros til alle involverede

Chr. J. Jansen roste berettiget alle involverede, og DIS-Danmarks repræsentant takkede også for den store indsats, der havde gjort det muligt for

slægtsforskere fra fjern og nær at dyrke deres hobby hjemme ved skrivebord og pc.

Opmærksomhed om den danske model

AO har med sin engelsksprogede vejledning skabt meget opmærksomhed omkring 'den danske model', og brugerne i vores nordiske nabolande – nogle forstår dansk, andre må gætte sig på vej gennem tilmeldingen – er også godt med. Selv de tyske slægtsforskere, der jo ikke nødvendigvis kan engelsk, er solidt repræsenteret blandt brugerne, og med det forslag til en tysksproget introduktion, DIS-Danmark havde med som gave, er der bannet vej for en brugervenlig hjælp også til Helstatens tysksprogede efterkommere.

Til alle medlemmer af DIS-Danmark

Efterfølgende brev blev for et stykke tid siden offentliggjort på hjemmesiden. Da indholdet til dels er principielt og under alle omstændigheder af stor vigtighed for alle, har bestyrelsen valgt, at brevet også skal gengives i Slægt&Data. Dette er hermed gjort

Til DIS-Danmarks medlemmer

3. september 2008

Medlemsorientering nr. 2 - Information om bestyrelsens arbejde

Denne meddelelse er skrevet med baggrund i en tråd i foreningens forum om Foreningsforhold og som en forlængelse af forrige medlemsorientering.

Det er altid en fortvivlet situation at bringe bestyrelsen i, når bestyrelsesmedlemmer pludselig kaster håndklædet i ringen. Tro mig, det har jeg selv haft lyst til flere gange i forbindelse med det vrøvl, der opstår i kølvandet. Men på den anden side lægger min irritation sig normalt efter en uge eller to. Der er så meget, som jeg synes skal sættes i værk for den samlede skare af slægtsforskere i Danmark, uanset foreningstilhørssted. Dette arbejde vil jeg meget gerne fremme, og det gøres bedst fra en bestyrelsespost.

Først om arbejdet med at opdatere hjemmesiden

Jeg har som formand fulgt med i arbejdet med omlægning af hjemmesiden fra det øjeblik, hvor bestyrelsen besluttede, at denne opgave skulle nyde fremme.

Jeg har haft den største lyst til at involvere mig dybere i arbejdet fra starten, men har valgt at henlægge opgaven i et arbejdsudvalg under bestyrelsen. Dette udvalg skulle så formulere sit eget kommissorium med baggrund i de drøftelser, der havde været i den samlede bestyrelse. Det er muligt, at disse drøftelser har været for løse, for der har i det første oplæg, der kom frem for godt 1 år siden, været så

store forskelle i udvalgets mening og bestyrelsens mening, at en afstemning i bestyrelsen gik udvalget imod. Herefter valgte to medlemmer at udtræde. Andre udvalgsmedlemmer valgte at fortsætte arbejdet i bestyrelsen.

Arbejdet med at udarbejde et materiale, der kan indhentes blot nogenlunde sammenlignelige tilbud på, er ganske specielt og ligeledes ret tidskrævende, når det skal gøres ordentligt. Aktiviteterne i efterår og vinter 2007 var derfor ret begrænsede. Bestyrelsen så derfor gerne, at der i forbindelse med valg til bestyrelsen i april 2008 kunne findes personer, der kunne træde til og bistå med dette arbejde. Vi var så heldige, at et yderst kompetent medlem, der samtidig havde været DIS-Danmarks første formand, opstillede og blev valgt til bestyrelsen. Hermed var tiden inde til atter at aktivere arbejdet med opdatering af den efterhånden ret gamle hjemmeside. Inger Buchard var i bestyrelsen kendt for sin interesse for udbygning af kontakterne til det nordtyske slægtsforskermiljø, men uden kendt som en systematisk og logisk tænkende formidler. Hun tilbød ligeledes sin bistand i hjemmesideudvalget, der herudover bestod af bestyrelsesmedlemmet H.C. Andersen og foreningens webmaster Hanne Rud. Nu skulle der til at ske noget med opgaven, og efterårets bestyrelsesmøderække blev tilrettet således, den passede med udvalgets tidsplan.

På det ordinære bestyrelsesmøde dagen efter de to medlemmers udtræden af bestyrelsen, besluttedes det at fortsætte arbejdet på det grundlag, der forelå. Hjemmesideudvalget blev derfor suppleret med Henning Karlby og formanden.

Præcis hvad der er gået galt i hjemmesideudvalget, er jeg ikke i stand til at redegøre bedre for end det, der står i min forrige henvendelse til medlemmerne, men det har ikke som antydning i forum, noget med webmaster at gøre.

I hjemmesideudvalgets idekatalog ligger bl.a.

1. Integration af brugerregistreringen i forum og medlemskartoteket
2. Mulighed for at lukke dele af forum for ikke medlemmer
3. Mulighed for at lukke dele af hjemmesiden for ikke medlemmer
4. Et betalingsmodul
5. En mødekalendar med tilmeldingsmodul
6. En linksamling
7. Hjælpemidler for slægtsforskere med varierende erfaring
8. Muligheder for E-learningmoduler og adskillige andre ting.

Lukning af f.eks. forumgruppen ”Foreningsforhold” for ikke medlemmer vil naturligvis forhindre disse i at blande sig i debatten, men der vil med over 5.000 mulige debattører altid være nogen, hvis grænse for fornærmende adfærd adskiller sig fra andres. Bestyrelsen må finde sig i mere eller mindre underbyggede påstande fra skribenterne, men det er ubehageligt, uværdigt og uacceptabelt, når diskussion af navngivne personer griber om sig. Bestyrelsen vil altid være villig til at lytte til konstruktiv kritik eller endnu bedre konstruktive forslag fra vore kolleger - medlemmerne.

Herefter vil jeg gerne fortælle lidt om, hvad bestyrelsen har foretaget sig i de sidste par uger.

Først var der stillingtagen til situa-

tionen omkring bestyrelsens nye situation efterfulgt af et 6 timer langt bestyrelsesmøde i Odense. I den netop overståede forlængede weekend har fire medlemmer af bestyrelsen været i Malmø for der at bemande en stand på messen Malmø2008, Svenske Slægtsforskerdag.

Om mandagen var der møde i den Nordiske samarbejdsorganisation Nordgen, hvor DIS-Danmark har formandskabet.

Om aftenen møde i forretningsudvalget omkring Hvem Forsker Hvad, en publikation der udgives af de 3 danske landsdækkende foreninger tilsammen. Dette samarbejde er i gang med at gøre Københavns Politis Registerblade tilgængelige på nettet i samarbejde med Københavns Stadsarkiv. Konkret bliver de sikkerhedsfilm, der ligger på Stadsarkivet, skannet på Statens Filminningscenter i Viborg. Foreningerne bag samvirket forsøgte først at donere skanningerne, der repræsenterer en værdi på ca. 125.000

kr., til ArkivalierOnline, mod at de så blev tilgængelige på ArkivalierOnline. Dette blev afslået, men nu har Københavns Stadsarkiv påtaget sig opgaven. Herefter drøftede vi mulige kommende projekter i denne organisation, samt ordnede praktiske ting omkring ny kasserer og ny redaktør for Hvem Forsker Hvad.

Da dette møde var slut, fortsattes med et ordinært møde i det nystartede samarbejde mellem de tre foreninger SSF, Samfundet for Dansk Genealogi og personalhistorie og DIS-Danmark. Her var der behov for at følge op på de aftaler, der blev truffet på forårets debatmøde for alle foreningernes bestyrelsesmedlemmer. Der er tre projekter, der søges igangsat:

1. En fælles web-portal for slægtsforskere
2. Et samarbejde om en dansk slægtsforskerdag, samt samarbejde omkring mødevirksomhed
3. En styrkelse af kildeindtastningsprojekterne

Som det vel fremgår, er der rigeligt at tage fat på, så kære medlemmer, stå frem og meld jer til at deltage i arbejdsgrupper i og omkring foreningen. Der er brug for jer.

Jeg håber med dette at have redegjort for nogle af de overvejelser og opgaver, bestyrelsen beskæftiger sig med.

Afslutningsvis vil jeg anmode om at lade bestyrelsen få arbejdsro i rimeligt omfang, samt at undlade at mistænkeliggøre navngivne personer uden for bestyrelsen. Det skal ikke forhindre medlemmerne i at komme med konstruktiv kritik og tilbud om assistance, både med ideer og rå arbejdskraft.

Husk foreningen er os alle tilsammen, ikke kun det fåtal der tilfældigvis sidder i bestyrelsen.

*Med venlig hilsen
Arne Christiansen
Formand for DIS-Danmark*

I anledning af en forside

Forsiden på dette nummer af Slægt & Data er til dels en gentagelse af sidste nummers forside. Og dog: Enkelte illustrationer er skiftet ud, og det hele er så forsynet med et spørgsmålstegn midt i det hele!

Tvivel i redaktionen

Med forsiden vil redaktionen på en anderledes måde signalere, at vi løbende er i tvivl om indholdet af Slægt & Data. Vi har efterhånden delt tingene op, således at vi før hver bladproduktion har to forskellige muligheder for tvivel: den gode og den ikke så gode.

Den gode tvivel

Den gode tvivel hersker, når vi har et rigeligt og samtidig varieret stof at vælge imellem. Der skal gerne være lidt om teknik, lidt om Internet, om metoder, lidt nyheder og lidt foreningsstof. Så kan vi rigtig boltre os, selv om vi altså kan komme i tvivl om, hvad vi skal vælge.

Den ikke så gode tvivel

Den ikke så gode tvivel hersker, når vi ikke har stof nok til alle 32 sider. Så er der dårlig mavefornemmelse!

Desværre

Desværre er der flere bladproduktioner med "den ikke så gode tvivel" end der er med "den gode tvivel". Stofmanglen tvinger os ofte til selv at skulle skrive bidrag. Det kan måske være OK. Men dels er det næsten umuligt at overkomme midt i opsætninger, forfatterkontakter mm., dels skulle det jo meget, meget gerne være medlemmernes blad og ikke kun "redaktionen" blad.

Hvad kan man gøre?

Der er rent faktisk rigtig mange forskellige ting at skrive om. Det kunne være erfaringer med brug af en bestemt hjemmeside, et nyt hjælpeprogram, en færdig slægtsbog (eller bare nogenlunde færdig), et spændende medlemsmøde, nyt kildemateriale, opfølgning på artikler i tidligere numre af Slægt & Data etc., etc.

Vi hjælper gerne

Redaktionen hjælper rigtig, rigtig gerne med at formulere, redigere og med at finde egnede illustrationer. Man behøver ikke at være en ørn til at skrive for at bidrage.

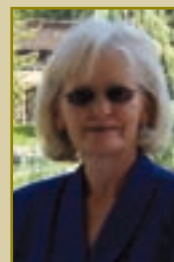
Eksempel

I næste måned skal jeg på en hel uges kursus, der handler om, hvordan man "skriver til nettet". Der er givet vis andre krav til at formidle på www end i en traditionel fagartikel. Jeg kan sagtens forestille mig, at kurset giver anledning til nogle overvejelser, der kunne være spændende for andre i foreningen at høre om. Så mon ikke der kan komme et eller andet i december nummeret. Og så det, det kunne være rigtig spændende, hvis der kom opfølgninger fra læserne. Godt, dårligt, ligeså, ja alt kan være relevant. Slægt & Data kan aldrig blive et debattidsskrift. Men det gør ikke, at det ikke alligevel kan være et levende blad, hvor man fornemmer, at indholdet rent faktisk når ud til medlemmerne.

Erik Kann

Det bødes der for i mange år

Seidi Albertsen
1860 N. Via Carrizal
Green Valley, AZ 85614
USA
Tlf: 520-399-1768
E-mail: svalbert@juno.com

Min far havde ingen forbindelse med sine bedsteforældre. Han havde aldrig mødt dem, kendte ikke engang deres navne. Havde ikke et eneste billede... Den bog var lukket. Havde hørt, at der var en del søskende, så der måtte være både tanter, onkler og kusiner. Men hvordan finder man dem, og hvis ens forældre er imod det, ja, så lever man blot med det. Far vidste, at de stammede fra Mors, og da jeg var på besøg i Danmark i 1970'erne, tog jeg Far med til Mors, og vi kørte rundt omkring og gættede på, hvor de mon var født og vokset op. Men den gåde blev ikke løst, så længe Far levede.

Farmor på Læsø

Da jeg var barn, boede Farmor i vores hjem. Sommetider, når Farmor var ude, åbnede jeg døren til hendes skab. Der hang en flot, sort fløjsfrakke med stor skindkrave. Den vidnede om tider, da man var pyntet og 'gik ud'. Nu hang den der så alene, for Farmor gik ingen steder.

Det var sidst i 1990'erne, at min søster og jeg besøgte vore bedsteforældre, Else og Niels Christian Madsens, gravsted på Læsø. Det havde vi gjort mange gange tidligere. Min farfar døde, da jeg var et år gammel, så som barn kom jeg der ret ofte med mine forældre. Der lå en lillebroder i samme gravsted og senere også en søster.

Men denne gang så jeg faktisk på gravstenen og læste årstallene. Farfar var 29 år ældre end Farmor og 54 år, da deres første barn blev født! Hvad havde han foretaget sig i årene, før han blev gift? Jeg vidste, han havde været i USA og Farmor også; men da jeg tilbage i 1960'erne spurgte Farmor om, hvor de boede i USA, ja, da 'hu-

skede' hun det ikke... Det eneste, hun havde fortalt, var, at der sommetider var et frygteligt uvejr, så de lagde sig fladt i grøften, indtil det var drevet over. Det lød, som om de boede et sted, hvor der var 'tornados'; men det kunne være mange steder i USA.

Ellis Island

Og hvorfor ingen kontakt med familien? Hvad slags folk var de dog?

Det var altsammen så mystisk. Det skulle undersøges. Men hvordan griber man det an, hvor begynder man, når man aldrig har prøvet det før.

Det var kort efter, at Ellis Island Records kom på Internettet, at jeg lige ville se nærmere på det. Farfar var der ikke. Men i Udvandrerbasen var der en 30-årig mand med samme navn som Farfar, som rejste til USA i 1882. Alderen passede; men der var en kone, Lovise, og en to-årig dreng, Hans Christian, med. Kunne det være Farfar? Nej, han havde da aldrig været gift før. Det var der ingen, der havde hørt noget om. Og Farmor boede i mit hjem. Det ville vi da have hørt noget om. Men Farmor talte ikke om fortiden.

Streng farmor

Jeg oplevede Farmor som en meget streng dame, altid klædt i mørke ensfarvede lange kjoler og stort forklæde i samme mørke farver. Shorts på en varm sommerdag var dejligt, men så skulle man helst ikke i nærheden af hende, for pæne piger gik ikke i sådan en påklædning. Endnu værre var det, hvis det var en badedragt!

Det var 10 minutters gang over til naboen. En dag havde jeg vovet mig fuldt påklædt over til skellet, hvor en

af naboens store drenge pløjede. Jeg var ikke interesseret i drenge, der var bare et eller andet, jeg ville spørge ham om. Men for Farmor var det et tegn på mine dårlige sider, og det skulle berettes til Far. Sådan var livet med Farmor. Mine forældre var milde og kærlige; men Farmor gjorde ofte livet surt for os børn.

Mærkelig familie

At hendes mand havde været gift før, nej, det syntes helt umuligt, så streng som hun var på alle måder. Men tvivlen sad der dog. Tænk hvis... Jeg begyndte at søge videre på Internettet og kom så ind på et amerikansk forum, hvor man nævnte en dansker, som havde forsket en del på Mors. Jeg fik kontakt med ham. Her var heldet med mig. Han havde forsket i min familie og jo, det *var* Farfar, som udvandrede med kone og barn i 1882! Hvis man er bange for at blive chokeret, skal man ikke begynde at slægtsforske! Han nævnte også med et glimt i øjet, at 'det var da en mærkelig familie, du har...', for Farfars anden kone var hans første kones niece.

I løbet af en uges tid havde jeg fundet Farfars udvandring og havde nu oplysninger på både Farfars og Farmors familier, deres søskendes navne og mere. Min mand så undrende på, da jeg gjorde 'the genealogy dance', og han vænnede sig til de mærkelige lyde inde ved PC'en, når en ny åbning kom frem på skærmen.

Søgning i USA

Så var spørgsmålet: Hvor slog de sig ned i USA? Jeg havde hørt, at Mormonerne havde Family History Centres, hvor man kunne søge i deres mi-

krofilm. Jeg blev mødt af venlige folk der, som fik mig sat i gang. De havde en del pjecer med oplysninger, og jeg læste alt, som måske kunne hjælpe mig i min søgning. Det var en fantastisk oplevelse første gang at sidde 'over here' og læse i de danske kirkebøger. Det hele skulle jo ses med egne øjne.

Farfar kom til USA i 1882. Han måtte være at finde i amerikanske folketællinger. Den nærmeste *Federal* (landsdækkende) folketælling ville være 1890; men den var brændt, og kun meget lidt var bevaret. Den følgende FT var i år 1900. I Ancestry.com var der mange Madsen/Matson og fornavne, som kunne ligne. Det tog sin tid at gennemgå dem og sammenligne aldre. I 1900 ville han være ca. 48 år. Jeg så på mange personer for at se nøjere på alle oplysningerne. Og så endelig! Der var en Nels Matson i Iowa, som var født samme måned og år som Farfar, og konens navn og datoer stemte også. De havde en gård uden for en lille landsby. Havde jeg forventet at finde Niels Madsen, ville jeg have overset ham.

Fokus på Iowa

Nu kunne jeg koncentrere mig om Iowa. Men der var gået 18 år, siden Farfar kom til USA. Det var jo ikke sikkert, han havde været i Iowa hele tiden, og var der flere børn?

Nogle stater havde også taget en folketælling ind imellem de føderale tællinger, og her var jeg heldig, idet Iowa var en af dem. Iowa havde taget både 1885 og 1895 folketællinger. Det blev især vigtigt, idet 1890 tællingen jo ikke fandtes mere.

Nu måtte der søges manuelt i mikrofilmene i det amt, hvor han boede i 1900. Jeg fandt ham i 1895. Der var konen og sønnen også med, men ingen andre børn. Han ejede samme gård som i 1900.

Så var der 1885 FT. Han var ikke i samme kommune som i 1895. Så måtte jeg igennem hele amtet igen, og der var Farfar så i en anden kommune med konen og sønnen og ejer af en anden gård.

Farfars første gård i Iowa, hvor han boede 1882-1903.

Hvor er Lovise?

Men hvad var der sket med Lovise, hans første kone? Hun var i live i 1900 FT; men i 1906 var Farfar og Farmor i Norge, hvor deres første barn var født.

Lovise måtte enten være død, eller de var blevet skilt mellem 1900 og 1906. Skrev til *the County Recorder* i amtet i Iowa frem og tilbage flere gange. De kunne ikke finde hverken død eller skilsmisse. Var Lovise også rejst til Norge og død der?

Nu ville jeg undersøge, hvornår Farfar havde købt /solgt sin ejendom og søgte i *landstransactions* på mikrofilm for perioden op til ca.1906, da han var i Norge.

Fandt, at han havde købt og solgt jord flere gange. Men sidste gang var i 1903, da gården blev solgt. Både Farfars og Lovises navne var på papirene, altså var Lovise stadig i live i 1903. Vinduet var blevet mindre at søge i.

Noget andet var, at i 1900 FT under "Levende Børn" stod "0". Havde de misforstået spørgsmålet? Havde man forstået det som et spørgsmål om, hvor mange børn der boede hjemme (*living*), eller døde Hans Christian mellem 1895 og 1900? Det blev vigtigt for mig at opklare dette, da Hans Christian jo var min fars halvbroder. Hvis han levede og havde familie, ville

jeg gerne finde hans efterslægt. Jeg stødte imod samme mur i Iowa. Kunne hverken finde ham levende eller død efter 1895 FT. Det var som Farfar og Farmor havde taget deres hemmeligheder med i graven og knugede dem til sig.

Farmors udvandring

Farmor havde jo også været i USA, så nu skulle hun findes i Udvandrerbasen. Men hun var der ikke. Der var en Else på nogenlunde samme alder; men denne var fra Skanderborg, og det var Farmor ikke. På min næste Danmarkstur gik turen til Udvandrerarkivet i Ålborg. Nu skulle der søges manuelt. Begyndte ca.1905 og søgte så tilbage et år ad gangen, indtil jeg i 1901 fandt samme navn og stedet, som var oversat til "Skanderborg" på Internettet. Det viste sig, at det var skrevet forkert i Udvandrerbasen. Der stod tydeligt nok "Skrandrup". Det var min Else! Det ville jeg aldrig have fundet, hvis ikke jeg var taget til Ålborg og selv læst originalen. Nu fandt jeg også, at Else havde 4 søskende, som udvandrede. Min farfar havde været sponser for Else og 2 af hendes søstre. Der stod i Ellis Island Records, at de "skulle til deres onkel N.C. Matson... i Iowa"... Det var vel ikke så mærkværdigt, at han var sponser for

dem, for han var jo gift med deres morster, - altså hans kone var pigernes mors søster. Men at han ville blive gift med en af pigerne, det havde jeg ikke haft fantasi nok til at forstille mig.

Jeg havde efterhånden opbrugt alle de søgemuligheder, som fandtes på Internettet og gennem korrespondance. Hvis jeg ville prøve opklare mere, måtte jeg selv en tur til Iowa. Var der måske et og andet at finde, hvis jeg selv søgte?

Besøg i Iowa

Men der skulle forberedelser til. Det ville være formålsløst at køre mere end 5100 km, hvis jeg ikke vidste noget om egnen, eller hvor de forskellige databaser var opbevaret.

Jeg havde fået datidens kort over egnen, hvor Farfar havde sine 2 gårde. Om ikke andet, så ville jeg besøge stederne, hvor de lå. Og jeg havde fundet nulevende efterslægt, Elses broders barnebarn, Cordell i Iowa og Kathy, et oldebarn i Florida. Dem havde jeg haft kontakt med, og vi havde udvekslet billeder og oplysninger. Var de interesseret i at mødes med mig i Iowa? Absolut! Kathy ville flyve op fra Florida. Hendes forældre boede jo i Iowa, så hun kunne besøge dem samtidigt. De ville vise mig, hvor de havde boet i Iowa. Cordell huskede Elses broder godt. Han havde boet hos Cordells forældre efter konens død. Cordell kunne vise mig, hans hus og møllen, hvor han arbejdede. Ville jeg også se, hvor han var begravet?

Hans Christian måtte da have gået i skole. Jeg undersøgte de gamle 1895-kort nøje med lup og fandt, at der var et-rums skoler nær ved begge gårde. Men da jeg ringede til den nuværende skoleforstander for skolerne i egnen, fandt jeg, at de gamle skolejournaler desværre ikke havde overlevet.

Men de kendte en mand, som vidste alt om egnens historie, var jeg interesseret i hans telefonnummer? Så blev det arrangeret, at Ron skulle vise mig omkring. Han vidste lige, hvor Farfars sidste gård lå, så...

Det danske flag vajer stadig i gaderne i Elkhorn sammen med det amerikanske.

På museum

Havde tidligere haft forbindelse med kirken i den lille landsby, og de havde fundet, at Lovise og N.C. Madsen var medlemmer der. Nu bad jeg om at få lov at gennemgå de gamle journaler og andet, som måske var opbevaret fra den tid. Vi aftalte at mødes i kirken.

Ved hjælp af Google havde jeg fundet, at der var et *Historical Museum* på egnen; men det var kun åbent om søndagen. Havde ikke planlagt at blive der weekenden over, så kunne det

lade sig gøre at åbne for mig midt i ugen? Jo, det blev arrangeret.

Da jeg tog kontakt med *Danish Immigrant Museum* i Elkhorn, fandt jeg en dame på over 80 år, som var født og opvokset lige ved siden af Farfars første gård. Hun ville vise mig gården og stedet, hvor skolen lå. Hun havde selv gået i den skole.

Det lokale *Court House* var et vigtigt sted at besøge. De havde mange af de gamle journaler og registre. Jeg bemærkede adressen og tiderne, det var åbent. Jeg downloadede et kort over byen og også oplysninger om det lokale bibliotek. På biblioteket havde de gamle aviser på mikrokort.

Så var jeg vist også klar. Det ville blive en god tur!

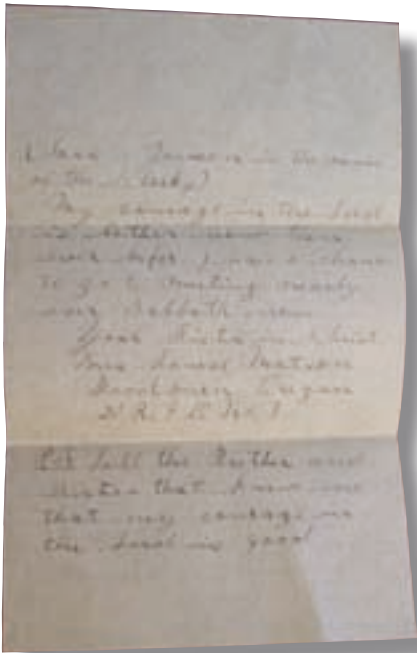
Brev fra Mrs. Matson

Den venlige dame mødte mig i kirken. Vi gennemsøgte kasser og bunker af gamle papirer, indtil vi fandt en kasse med årstal fra da Farfar boede på egnen. Det gav ikke noget særligt nyt. Men der var en bunke gamle breve i kassen. Jeg begyndte omhyggeligt at se på hvert enkelt. Der var et uden konvolut, kun et tyndt ark papir. Jeg åbnede det forsigtigt, brevet var til kirken - underskrevet af Mrs. Louise Matson i Oregon!

Jeg havde tidligere fundet, at Lovise havde en broder i Iowa, som var

Courthouse i Harlan, Iowa, hvor mange oplysninger blev fundet.

Brevet fra Lovise, der blev fundet i kirken i Harlan

flyttet til Oregon mellem 1900-1910 med sin familie. Jeg havde ledt efter Lovise i folketællinger for Oregon uden resultat. Ved at søge på danskfødte kvinder i hendes alder, havde jeg fundet en Louisa Thomsen af samme alder, men det var for langt fra Lovise Madsen. Nu sad jeg med et brev, som fortalte mig, at hun var flyttet til Oregon i nærheden af sin broder. Lovise var ikke død. Der måtte være en skilsmisse at finde et eller andet sted.

Lovises gravsten i Oregon.

Skilsmisse

En lille rund dame på 85 år åbnede museet for mig. Jeg havde bedt om at se de gamle juridiske papirer. Hun tog mig direkte til arkivalierne på første sal. Jeg fandt hurtigt skuffen med Ma-. Hvis jeg nu blot kunne finde en mappe med Farfars navn på.... Jeg ledte forgæves gennem mange mapper med ukendte navne på, til sidst var der kun een mappe tilbage i skuffen - og der var den!!! Louise Matson vs. N.C. Matson.

Forsigtigt åbnede jeg mappen. Havde på fornemmelsen, at jeg heri ville finde svar på nogle af mine spørgsmål.

Det gamle kartotek i det historiske museum i Harlan, Iowa, hvor Seidi fandt mappen med detaljerne om skilsmissen

Jeg skimmede hurtigt de gamle papirer: 'Jeg, Lovise Matson søger skilsmisse...', '...utroskab med Else...', '...set dem kysse og kramme ude i laden...', '...bedt hende flytte ud', '...nægtede at forlade huset...', '...Else har sparket og slået mig... fægtet med en slagterkniv i mit ansigt... truet med at splitte mig åben ...'.

Nej da, ikke *min* Else!

Jeg fangede den venlige dames blik: Jeg vil gerne have kopi af alt i denne mappe....

Til Danmark via Norge

Farmor og Farfar boede i Norge indtil 1919, da de rejste tilbage til Danmark og købte en gård på Læsø. De søgte aldrig forbindelse med deres familier igen.

Else blev af skifteretten 'erklæret død', da en af hendes søstre døde barnløs og efterlod en gård. Man havde søgt efter hende i USA og Norge uden resultat.

Farfars første søn, Hans Christian, døde mellem 1895-1900. I skilsmissepapirerne står der 'ingen nulevende børn'.

Lovise giftede sig med en dansk enkemand i Oregon, og hendes gravsted er bevaret på en historisk kirkegård der.

Syndsforgældelse

Jeg har fået kontakt med Farmors familie, en nevø i USA og en niece i Danmark, som tog imod mig med åbne arme. De havde billeder af slægten og kendte Elses søskende.

Niecen i Danmark kunne fortælle om mine oldeforældre (hendes bedsteforældre), som hun ofte havde besøgt, da hun boede på Mors.

Synd, at Far aldrig kendte disse kærlige slægtninge! Jeg voksede op på Læsø omgivet af Mors store omsorgsfulde familie, som også 'adopterede' Far.

Det er mit håb, at Farmor og Farfar fik deres inderlige bønner om syndsforgældelse hørt, og at de fik fred med sig selv og Vorherre.

Og skulle der være en læser med brudt familieforhold, hvorfor så ikke søge et forlig, før det er for sent?

Seidi Albertsen sammen med Bob Sorensen, fætter til hendes far, som hun har fundet i Californien

Kalender

Tid	Sted	Emne	Arrangør	Tilmelding m.v.
25. september 2008 kl. 19.30	Viborg Bibliotek, Vesterbrogade 15, Viborg	Lægdsrullerne v. Hans Toudal	Arr. i samarbejde med Slægtshistorisk Forening for Viborg og omegn og FU	Flere oplysninger: Holger.h@mail.dk
23. oktober 2008 kl. 19.00-21.00	Tjørnelyskolen, Lillevangsvej 48 Greve	Kort- og Matrikelstyrelsens arkivalier og kort på nettet v. Peter Korsgård	Arr. i samarbejde med Sydkystens Slægtshistoriske Forening	Deltagerpris 25 kr. til dækning af kaffe m.m. Flere oplysninger: www.sydslaegt.dk
29. oktober, 12. november, 26. november, 10. december 2008 alle dage kl. 9.30-12.00	Sydkystens Slægtshistoriske Forening, Gersagerparken 35 parterret, Greve	Slægtsbogen v. Hans Peter Poulsen	Arr. i samarbejde med Sydkystens Slægtshistoriske Forening	Tilmelding til Ingrid Bonde Nielsen på tlf. 4390 8060 eller e-mail: bonde@eriksminde.dk senest 1. oktober 2008. Pris 100 kr., der indbe- tales til "Sydkystens slægtshistoriske For- ening": Danske Bank: Reg. Nr. 0434 konto nr. : 2280465049
1. november 2008 kl. 10.00	Seniorværkstedet, Nordre Ringvej 18, Svendborg	Slægtshistorie på film v. filmmager Annelise Heick	DIS-Sydfyn	Flere oplysninger: http://www.dis-danmark.dk/sydfyn/
1. november 2008 kl. 10.00-15.00	EDB lokalet på Hyldgårdsskolen, Hyldgårdsalle 9, Ikast	Søgning i databaser på Internettet for slægtsforskere v. Svend-Erik Christiansen	Arr. i samarbejde med Ikast Slægts- og Lokalhistorisk Forening	Frokostpause fra kl. 12 til 12.30. Øl og vand kan købes. Tilmelding nødvendig på grund af antallet af EDB-maskiner. Max 19 deltagere. Tilmelding til Hanne Gjesse 9715 3199 eller Jørn Kjær 9715 5282, bedst efter kl. 18.
13. november 2008 kl. 19.30	Viborg Bibliotek, Vesterbrogade 15, Viborg	De tre retsinstanter v. Anton Blaabjerg	Arr. i samarbejde med Slægtshistorisk Forening for Viborg og omegn og FU	Flere oplysninger: Holger.h@mail.dk

Særtilbud

- især til nye medlemmer

Ekspeditionen har et restoplæg af de seneste numre af medlemsbladet, som sælges så længe lager haves.

Slægt & Data – årg. 2006 sælges samlet for 50 kr.

Slægt & Data – årg. 2007 sælges samlet for 75 kr.

Alle priser er incl. moms og forsendelse.

**Henvend dig til Ekspeditionen
ekspedition@dis-danmark.dk
eller brug bestillingsformularen på hjemmesiden
under medlemstilbud**

DIS-Danmarks ekspedition

Ole Hald Madsen

Rikkeminde Allé 4
5250 Odense SV
ekspedition@dis-danmark.dk

Tlf. 26 84 25 19
Telefonen er åben for ekspedition:
Tirsdag kl. 14-18 - ellers telefonsvarer.

Ekspeditionen besvarer praktiske spørgsmål og sørger i øvrigt for forsendelse af foreningens forskellige produkter, f.eks. cd'erne med Slægt & Data og Postadressebogen 1921 ect.

Ekspeditionen står også for tilmelding til DIS-Danmarks læsekredse, hvor udenlandske blade rundsendes blandt DIS-medlemmer.

www.dis-danmark.dk

Hanne Marie Rud
webmaster@dis-danmark.dk

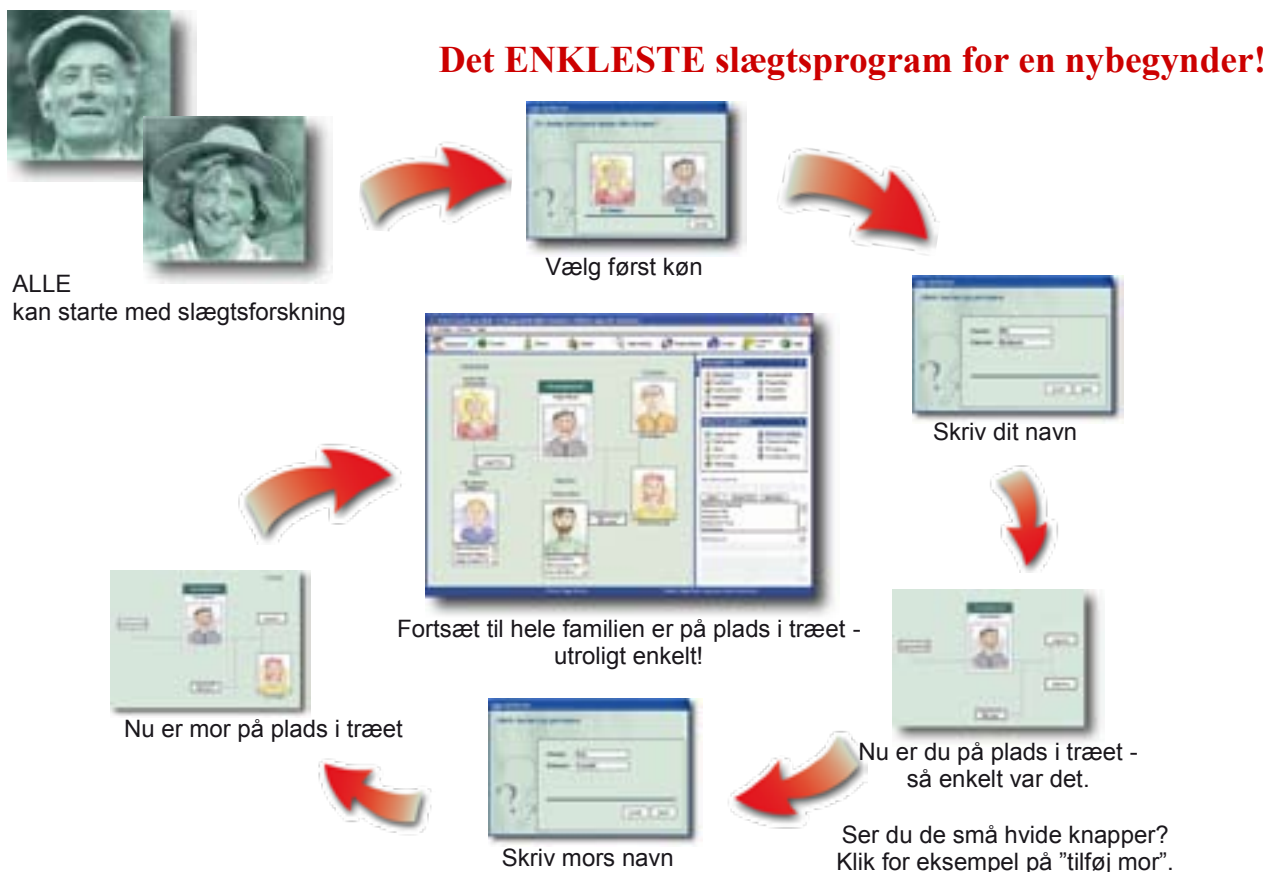
DIS-Danmarks bestyrelse

Arne Christiansen Formand + DIS-arkiv + HFH + AO-repr. + Hjemmesideudvalg. Langelinie 34 C, 5230 Odense M. Tlf. 66 13 31 34	christiansen@dis-danmark.dk
Erik Kann Næstformand + Ansvh. redaktør. Johan Jepsens Vej 1, 2830 Virum. Tlf. 45 85 18 02	kann@dis-danmark.dk
Werner Wittekind Kasserer + Nordtysk repr. + Undervisningsudvalg. Rudersdalsvej 114 2.sal tv., 2840 Holte. Telf. 45 41 43 15	wittekind@dis-danmark.dk
Kathrine Tobiasen Medredaktør + DIS-Forum + Kommunikationsudvalg. Korsagervej 13, 8940 Randers. Tlf. 41 28 65 30	tobiasen@dis-danmark.dk
H.C. Andersen Kommunikationsudvalg + Undervisningsudvalg + Hjemmesideudvalg. Munkevænget 24 D, 5230 Odense M. Tlf. 66 13 69 39	andersen@dis-danmark.dk
Ole Degn KIK-repræsentant. Mellemhøjen 11, 8800 Viborg. Tlf. 86 67 47 02	degn@dis-danmark.dk
Ruben Højmark Jensen DIS-Træf + DIS-Fadder + DIS-Arkiv. Lucernevej 17, 4180 Sorø. Tlf. 57 83 28 94	hojmark@dis-danmark.dk
Hans Ressel Dampmøllegade 11, 3700 Rønne. Tlf. 56 95 81 82	ressel@dis-danmark.dk
Henning Karlby Hjemmesideudvalg + Undervisningsudvalg. Rylevej 2, Bro, 5464 Brenderup. Tlf. 64 44 28 08	karlby@dis-danmark.dk

Returneres ved varig adresseændring

Familiehistorie er spændende!

Embla Familie og Slægt på dansk i foråret 2008

Tag vare på minderne

Slægtsprogrammet *Embla Familie og Slægt* er et erindringsalbum du bliver glad for. Vi garanterer at du kan tilføje din nærmeste familie med billeder i løbet af få minutter. *Embla Familie og Slægt* kommer på markedet på dansk i løbet af foråret 2008. Se vore hjemmesider for mere information.

Ring [87244005](tel:87244005), eller besøg os på Internettet — www.embla.dk.
Embla Familie og Slægt er sjovt, spændende og meget enkelt!

**Kun kr.
890,-**